

IZVJEŠTAJ REVIZIJE UČINKA

EFIKASNOST PLANIRANJA I REALIZACIJE MJERA ZA UBLAŽAVANJE EKONOMSKIH POSLJEDICA PANDEMIJE COVID-19

Broj: 01-02-10-11-7-2082-24/20

Sarajevo, juni 2021. godine

IZVJEŠTAJ REVIZIJE UČINKA

Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je reviziju učinka o temi „**Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19**“. Cilj revizije bio je ispitati da li je osigurano efikasno planiranje, realizacija, te praćenje provedbe i ostvarenih efekata mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica.

Revizija je provedena u skladu s odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 22/06), Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija i metodologijom za rad revizije učinka vrhovnih revizijskih institucija u BiH.

Revizijom su obuhvaćene mjere utvrđene Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica. Predmet revizije bile su aktivnosti Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva finansija, Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine i Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine preduzete u periodu mart – decembar 2020. godine u vezi s planiranjem i realizacijom mjera iz predmetnog Zakona.

Rezultati provedene revizije pokazali su da planiranje, realizacija i praćenje provedbe i ostvarenih efekata mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nije bilo efikasno. Nedovoljno su uvažavani stavovi socioekonomskih aktera prilikom planiranja mjera. Za većinu mjera konstatovan je izostanak jasno definisanih ciljeva i indikatora učinka, neučinkovita realizacija, te neadekvatno praćenje i izvještavanje o realizaciji Zakona. Utvrđeni nedostaci ukazuju na to da postoji značajan prostor za unapređenje efikasnosti nadležnih institucija u planiranju i realizaciji budućih mjera za smanjenje ekonomskih posljedica pandemije.

Na osnovu utvrđenih nalaza i zaključaka sačinjen je predmetni izvještaj revizije učinka i date su odgovarajuće preporuke. Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine cijeni da implementacija preporuka može osigurati efikasniji odgovor nadležnih institucija na ublažavanju posljedica pandemije u narednom periodu.

Uzimajući u obzir nemogućnost privrede da samostalno prevaziđe poremećaje izazvane pandemijom COVID-19, efikasan odgovor nadležnih institucija od iznimne je važnosti kako bi se potaknuo ekonomski oporavak i stvorile prepostavke za ubrzani rast.

U skladu s odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine dostavio je Nacrt izvještaja subjektima revizije na komentar. Komentare su u predviđenom roku dostavili Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo finansija, Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine i Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine. Dostavljeni komentari su s dužnom pažnjom razmotreni i uključeni u Izvještaj revizije učinka.

Sarajevo, 3. 6. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

SADRŽAJ

REZIME.....	3
1. UVOD.....	5
1.1. Indikacije problema i motiv za provođenje revizije	5
1.2. Cilj revizije i revizijska pitanja.....	6
1.3. Obim revizije	6
1.4. Kriteriji revizije	6
1.5. Izvori podataka i metodologija.....	7
2. OPIS OBLASTI.....	8
2.1. Pravni okvir relevantan za oblast revizije.....	8
2.2. Nadležnosti institucija relevantnih za predmet revizije.....	8
2.3. Mjere za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica	9
2.4. Značaj regulative i mjera za ublažavanje posljedica pandemije COVID-19.....	10
2.5. Ostale mjere za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19, donesene u 2020. godini.....	11
3. NALAZI REVIZIJE.....	12
3.1. Efikasnost planiranja mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica.....	12
3.1.1. Nedovoljna saradnja prilikom dizajniranja mjera za ublažavanje negativnih posljedica pandemije.....	12
3.1.2. Kašnjenje sa donošenjem mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica	12
3.1.3. Nedostatak jasnih i mjerljivih ciljeva i netransparentno planiran utrošak sredstava.....	13
3.1.4. Nejasno definisane odgovornosti i način realizacije mjera.....	15
3.2. Efikasnost realizacije Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica.....	16
3.2.1. Osiguranje informacija o realizaciji mjera.....	16
3.2.2. Realizacija finansijskih sredstava planiranih za implementaciju Zakona	17
3.2.3. Realizacija mjere „Subvencioniranje doprinosu za obavezna osiguranja“.....	18
3.2.4. Realizacija mjere „Uspostava Garancijskog fonda“	21
3.3. Efikasnost praćenja i transparentnost izvještavanja o realizaciji mjera i ostvarenim efektima Zakona.....	24
3.3.1. Nedovoljna transparentnost informacija o realizaciji Zakona	24
3.3.2. Nedovoljne informacije o ostvarenim efektima	24
3.4. Sažetak nalaza	26
3.5. Komentari na Nacrt izvještaja	28
4. ZAKLJUČCI	31
4.1. Mjere iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nisu efikasno planirane.....	31
4.2. Nije osigurana efikasna realizacija mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica.....	31
4.3. Nije osigurano odgovarajuće praćenje i transparentno izvještavanje o realizaciji mjera i ostvarenim efektima	31
5. PREPORUKE.....	32
5.1. Preporuke za efikasnije planiranje mjera.....	32
5.2. Preporuke za efikasniju realizaciju mjera	32
5.3. Preporuke za efikasnije praćenje i transparentno izvještavanje o realizaciji mjera	32
5.4. Preporuka u vezi s izdavanjem garancija Garancijskog fonda	32
P R I L O Z I.....	33
REFERENCE.....	53

LISTA SKRAĆENICA

BiH	Bosna i Hercegovina
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMF	Federalno ministarstvo finansija
INTOSAI	Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija
ISSAI	Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija
OECD	Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj
PU FBiH	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine
RB FBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RS	Republika Srpska
VRI	Vrhovna revizijska institucija

DIJAGRAMI

Dijagram 1. Aktivnosti na donošenju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

Dijagram 2. Realizacija mjere „Uspostava Garancijskog fonda“

TABELE

Tabela 1. Pregled mjera utvrđenih Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

Tabela 2. Način i dinamika realizacije mjera

Tabela 3. Raspoloživost informacija o realizaciji mjera

Tabela 4. Pregled podnesenih i odobrenih zahtjeva za subvencioniranje

Tabela 5. Pregled realizacije subvencioniranja doprinosa za obavezna osiguranja

Tabela 6. Pregled izdatih garancija zaključno sa 31. 12. 2020. godine

Tabela 7. Pregled odstupanja od kriterija revizije

PRILOZI

Prilog 1. Upitnici revizije učinka (glavna studija)

Prilog 2. Pregled 20 poslovnih subjekata kojima su odobreni najveći iznosi subvencija za april 2020. godine

Prilog 3. Pregled 20 poslovnih subjekata kojima su odobreni najveći iznosi subvencija za maj 2020. godine

Prilog 4. Pregled 20 poslovnih subjekata kojima su odobreni najveći iznosi subvencija za juni 2020. godine

Prilog 5. Podaci o prometu, broju zaposlenih i iznosu isplaćenih subvencija za odabrani uzorak

Prilog 6. Pregled izdatih garancija Garancijskog fonda na 31. 12. 2020. godine

Prilog 7. Dodatni podaci Porezne uprave FBiH o realizaciji mjera

PREDGOVOR

Revizija javnog sektora koju obavljaju vrhovne revizijske institucije predstavlja važan faktor u pokretanju promjena u životima građana. Revizija vladinih institucija i organa državne uprave ima pozitivan uticaj na povjerenje u društvu jer potiče mehanizme odgovornosti, što zauzvrat dovodi do donošenja boljih odluka izvršne i zakonodavne vlasti, kao i dužnosnika koji upravljaju javnim novcem. VRI na ovaj način promovišu efikasnost, odgovornost, efektivnost i transparentnost javne uprave. Nezavisna, efektivna i kredibilna VRI stoga je ključna komponenta demokratskog sistema u kojem odgovornost, transparentnost i integritet predstavljaju neodvojivi dio stabilne demokratije.¹

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju), u skladu sa članom 14. Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine,² ima pravo izvršiti pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti kojima ta institucija koristi svoje resurse i o tome izvještavati na način koji određuje ovaj Zakon. U provođenju revizija primjenjuju se Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija.

Principi revizije učinka, u skladu sa ISSAI-jem 300.11, podrazumijevaju:

- **Princip ekonomičnosti** – svođenje troškova resursa na najmanju moguću mjeru. Korišteni resursi trebaju biti na raspolaganju pravovremeno, u odgovarajućoj količini i uz odgovarajući kvalitet, te po najboljoj cijeni.
- **Princip efikasnosti** – najbolje moguće iskorištanje raspoloživih resursa. Vezan je za odnos korištenih resursa i izlaznih vrijednosti ostvarenih u pogledu količine, kvaliteta i rokova.
- **Princip efektivnosti** – ispunjavanje postavljenih ciljeva i postizanje predviđenih rezultata.

Revizija učinka često obuhvata analizu uslova koje je neophodno osigurati kako bi se mogli poštivati principi ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti. Ti uslovi mogu obuhvatati praksu i postupke dobrog upravljanja kojima se osigurava ispravno i pravovremeno obavljanje usluga. Prema potrebi, u obzir treba uzeti i učinak regulatornog ili institucionalnog okvira na učinkovitost subjekta revizije.³

Vrhovne revizijske institucije imaju važnu ulogu u osiguranju odgovornosti i transparentnosti u upravljanju kriznim situacijama. Krizne situacije, kao što je pandemija, imaju znatne ljudske, okolišne i ekonomski posljedice zbog čega se značajni iznosi troše na pomoći i oporavak. Shodno navedenome, ciljevi revizija učinka, između ostalog, mogu biti usmjereni na procjenu da li su aktivnosti na oporavku učinkovito planirane i provedene.⁴

Pored termina revizija učinka, u stručnoj terminologiji i praksi pojavljuju se i drugi termini, kao što su: revizija uspjeha – uspješnosti, revizija 3 E (revizija ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti) i revizija vrijednosti za novac. Revizija učinka ne samo da pruža inicijativu za unapređenje i bolji učinak, ona promoviše transparentnost i odgovornost rada javnog sektora. Revizija učinka je način da porezni obveznici, investitori, zakonodavna tijela, mediji, kao i cjelokupna javnost, budu informisani o rukovođenju i rezultatima rada institucija javnog sektora. Institucije javnog sektora nastoje unaprijediti učinkovitost u izvršavanju svojih funkcija. U tom smislu, sve više pažnje posvećuje se osiguranju kvalitetnijih usluga, uz permanentno iznalaženje ušteda. Tako, u uslovima ograničenih resursa i kada je evidentan jaz između raspoloživih sredstava i potreba, a posebno u reformskim procesima, u mnogim segmentima javnog sektora revizija učinka dobija poseban značaj.

¹ INTOSAI-P 12 – Vrijednost i koristi VRI – pokretanje promjena u životima građana

² „Službene novine FBiH“, broj 22/06

³ ISSAI 300.11 - Osnovni principi revizije učinka

⁴ GUID 5330 – Guidance on auditing disaster management

REZIME

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je reviziju učinka o temi „**Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19**“ s namjerom da ispita da li je osigurano efikasno planiranje, realizacija, te praćenje provedbe i ostvarenih efekata mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica.

Predmet revizije bile su aktivnosti Vlade FBiH, Federalnog ministarstva finansija, Porezne uprave FBiH i Razvojne banke FBiH preduzete u periodu mart – decembar 2020. godine u vezi s planiranjem i realizacijom mjera iz predmetnog Zakona.

Rezultati revizije ukazuju na nedovoljnu efikasnost nadležnih institucija u ovoj oblasti s obzirom na to da mjere nisu adekvatno planirane, blagovremeno donesene i realizovane, te da za većinu mjera nedostaju sveobuhvatni i transparentni podaci o realizaciji i ostvarenim efektima.

Konstatovano je da je **Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica donesen skoro dva mjeseca poslije proglašenja stanja nesreće u FBiH i nakon što je već došlo do značajnog pada zaposlenosti**. U postupku dizajniranja mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica nisu se u dovoljnoj mjeri uvažavale primjedbe socioekonomskih aktera, niti je planiranje mjera koordinirano s nižim nivoima vlasti. Ovakav pristup **nije osigurao dizajniranje ciljanih mjera usmjerenih prema potrebama privrednih subjekata, naročito onih kojima je u periodu stanja nesreće bio zabranjen rad**. Obaveze i odgovornosti institucija u pogledu realizacije nisu za sve mjere bile decidno određene, a izostalo je i definisanje specifičnih ciljeva i indikatora učinka pojedinačnih mjera.

Realizacija Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nije bila u skladu s planiranim finansijskim sredstvima. Od ukupno 488 miliona KM planiranih za implementaciju Zakona, **utrošen je cca 91 milion KM, odnosno 18,6% sredstava**. Za većinu pojedinačnih mjera nisu osigurani detaljniji podaci o realizaciji, a u slučajevima gdje jesu, ovi podaci ukazuju na nedovoljnu efikasnost.

Osnovni kriterij za ostvarivanje prava na subvencioniranje odnosio se na pad prometa viši od 20% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, te nije omogućeno da se značajnija pomoć pruži najugroženijim poslovnim subjektima koji su u periodu „lockdowna“ imali zabranu rada. Prilikom ostvarivanja prava na subvenciju na jednak način su vrednovani poslovni subjekti koji su imali smanjenje prometa cca 20% kao i oni koji su imali smanjenje prometa preko 70%. Nisu se uzimali u obzir ni drugi parametri poslovanja, kao što su troškovi ili podaci o smanjenju broja zaposlenih. Ovakve okolnosti rezultirale su time da su među najvećim korisnicima subvencija bili poslovni subjekti koji nisu imali zabranu rada. Također, konstatovano je da su korisnici subvencija većinom smanjivali broj zaposlenih.

Garancijski fond, koji je formalno uspostavljen u maju 2020. godine, postao je funkcionalan tek krajem iste godine. **Od predviđenog garantnog potencijala Garancijskog fonda, koji iznosi 500 miliona KM, do kraja 2020. godine iskorišteno je cca 10 miliona KM, odnosno 2%**. Poslovni subjekti iz pojedinih kreditno garantnih programa, poput onih za poljoprivredu, mala, srednja preduzeća i obrtnike nisu u dovoljnoj mjeri koristili garancije ovog fonda. S obzirom na to da je Garancijski fond dugoročna mjera pomoći privredi nadležni očekuju da će se efekti ove mjere ostvariti u narednom periodu.

Vlada FBiH i institucije koje su provodile mjere nisu osigurale sveobuhvatno praćenje realizacije svih pojedinačnih mjera predviđenih Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, niti su izvršile odgovarajuću evaluaciju ostvarenih efekata. Pored toga, ni osiguranju transparentnosti informacija o realizaciji Zakona nije posvećena dužna pažnja.

Iako je transparentnost javnog sektora neizostavna pretpostavka za jačanje povjerenja građana, izostale su aktivnosti na osiguranju integralnih i sveobuhvatnih informacija o realizaciji Zakona kako bi javnost imala uvid u realizaciju svih mjera, utrošena sredstva i ostvarene efekte.

U predmetnom izvještaju su, u skladu s utvrđenim nalazima i zaključcima revizije, date **preporuke koje mogu doprinijeti unapređenju efikasnosti institucija u planiranju i realizaciji budućih mjera za smanjenje ekonomskih posljedica pandemije**. Ured za reviziju cjeni da zaključci i preporuke prezentirane u ovom Izvještaju mogu koristiti i vladama kantona, odnosno jedinicama lokalne samouprave u njihovom djelovanju na ublažavanju ekonomskih posljedica pandemije.

1. UVOD

1.1. Indikacije problema i motiv za provođenje revizije

COVID-19, poznatiji kao koronavirus, uzrokovao je globalnu zdravstvenu i ekonomsku krizu koja je pogodila gotovo sve zemlje svijeta. BiH je još u januaru 2020. godine, uslijed pada uvoza iz Kine, počela osjećati posljedice pandemije COVID-19.⁵ Već su tada privredni subjekti koji su zavisili od specifičnih uvoznih proizvoda iz Kine bili primorani djelimično ili potpuno zaustaviti svoju proizvodnju.

Nakon što je u drugoj polovini marta na teritoriji FBiH proglašeno stanje nesreće, došlo je skoro do potpunog zaustavljanja ekonomskih aktivnosti⁶. Drastičan pad potražnje i obustava rada prodajnih objekata dovele su do pada zaposlenosti, javnih prihoda, investicija i izvoza. Prema podacima Porezne uprave, broj zaposlenih osoba u FBiH početkom aprila već je bio smanjen za 13.842 u odnosu na sredinu marta, kada je proglašeno stanje nesreće ne teritoriji FBiH.⁷

Prognoze međunarodnih institucija ukazuju na to da se svijet suočava sa najgorom ekonomskom krizom od Velike depresije 30-ih godina prošlog vijeka.⁸ Ekonomski analitičari navode da će posljedice pandemije negativno uticati na ekonomiju, a oporavak će trajati godinama.⁹

Međunarodni monetarni fond projicirao je ulazak bh. ekonomije u recesiju u narednom periodu¹⁰, a oporavak će zavisiti od brzine i veličine paketa ekonomске pomoći nadležnih institucija. U novonastalim okolnostima neophodno je hitno djelovanje zakonodavne i izvršne vlasti, a realizacija mjera za smanjenje posljedica pandemije iziskuje angažovanje značajnih budžetskih, kreditnih i donatorskih sredstava. Odgovor na pandemiju veliki je izazov za nadležne institucije s obzirom na to da je postojeća kriza, po načinu i brzini nastanka, globalnom obuhvatu i posljedicama, bez presedana u novoj historiji.

Poremećaji uzrokovani pandemijom otvorili su prostor za još veće produbljivanje podjela između formalne i neformalne ekonomije, javnog i privatnog sektora, te između velikih i otpornijih i mikro/malih, ranjivijih preduzeća. Nevladin sektor i mediji ukazuju na netransparentnost podataka o mjerama i sredstvima usmjerenim na smanjenje posljedica pandemije COVID-19 u FBiH.¹¹

Brojne kritike upućene su na Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica¹² (tzv. Korona zakon). Predstavnici poslodavaca ističu da se kasnilo s donošenjem ovog Zakona, zbog čega nije spriječeno „otpuštanje“ velikog broja radnika. Također, navode da su efekti mjera kratkoročni, te da ove mjere nisu osigurale adekvatnu pomoć i opstanak ranjivih privrednih subjekata.¹³ Pored toga, dostupni podaci ukazuju i na nezadovoljavajuću realizaciju sredstava koja su bila predviđena za implementaciju ovog Zakona.¹⁴

Kriza izazvana pandemijom predstavlja priliku da vrhovne revizorske institucije potvrde svoju ulogu u jačanju odgovornosti, transparentnosti i integriteta u upravljanju javnim resursima i da doprinesu ostvarenju principa „vrijednost za novac“. Uzimajući to u obzir, Ured za reviziju institucija u FBiH proveo je reviziju učinka o temi „Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“.

⁵ Capital.ba (2020), Kako koronavirus može uticati na ekonomiju BiH?, dostupno na: <https://www.capital.ba/kako-koronavirus-moze-uticati-na-ekonomiju-bih>

⁶ Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovanoj pojmom koronavirusa (COVID-19) na području FBiH, V. Broj 408/2020 od 16. 3. 2020. godine

⁷ www.pufbih.ba/v1/novosti/1774/porezni-obveznici-federacije-bih-u-periodu-januar-mart-2020-uplatili-1280859055-kmdirektnih-poreza-doprinos-a-taksi-i-naknada

⁸ Romer P., Garber A. M., (2020), Will Our Economy Die From Coronavirus?, dostupno na: <https://www.nytimes.com/2020/03/23/opinion/coronavirus-depression.html>

⁹ World Bank Group, (2020), Fighting COVID-19, Europe and Central Asia Economic Update, International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank Washington

¹⁰ International Monetary Fund, Bosnia and Herzegovina request for purchase under the rapid financing instrument, 2020.

¹¹ <http://balkans.aljazeera.net/vijesti/koliko-znaci-transparentnost-u-vrijeme-korona-virusa>

¹² „Službene novine FBiH“, broj 28/20 od 7. 5. 2020. godine

¹³ <http://www.upfbih.ba/uimages/dokumenti/Newsletter20broj208820-20Juli2020..pdf>

¹⁴ www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/sjednica_v2.php?sjet_id=879&col=sjed_saopcenje

1.2. Cilj revizije i revizijska pitanja

Cilj revizije bio je ispitati da li je osigurano efikasno planiranje, realizacija i praćenje provedbe i ostvarenih efekata mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica. U okviru navedenog cilja ispitano je i da li su informacije o realizaciji mjera i ostvarenim efektima transparentne. Za bolje razumijevanje i analizu problema, definisana su sljedeća revizijska pitanja:

1. Da li su mjere iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica efikasno planirane?
2. Da li je osigurana efikasna realizacija mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica?
3. Da li je osigurano odgovarajuće praćenje i transparentno izvještavanje o realizaciji mjera i ostvarenim efektima?

1.3. Obim revizije

Predmetom revizije obuhvaćene su aktivnosti nadležnih institucija, preduzete na planiranju, realizaciji, praćenju i evaluaciji ostvarenih rezultata i efekata mjera propisanih Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica.

U okviru prvog revizijskog pitanja ispitano je na koji način su utvrđene mjere iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica i kriteriji za realizaciju mjera, te da li su definisani jasni i mjerljivi ciljevi mjera i indikatori učinka mjera. Također, ispitano je da li su u proces izrade Zakona uključivani relevantni socioekonomski akteri, te da li je proces planiranja mjera koordiniran sa nižim nivoima vlasti. Analizirano je da li su jasno identifikovani nosioci obaveza i njihove odgovornosti u pogledu realizacije mjera predviđenih Zakonom, te da li je utvrđen način i dinamika realizacije pojedinačnih mjera.

U okviru drugog revizijskog pitanja ispitana je realizacija mjera kako bi se utvrdilo da li su mjere propisane Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica realizovane u skladu s planiranim finansijskim sredstvima. Ispitano je da li su institucije prilikom realizacije mjera preduzimale aktivnosti kako bi se mjerama obuhvatilo što veći broj privrednih subjekata kojima je pomoć potrebna, te da li je realizacija mjera bila blagovremena. U okviru mjere „uspostava Garancijskog fonda“ revizija je, pored formalne uspostave fonda, analizirala i aktivnosti nadležnih institucija preduzete s ciljem osiguranja funkcionalnosti fonda, te broj i iznos izdatih garancija Garancijskog fonda do kraja 2020. godine.

U okviru trećeg revizijskog pitanja ispitano je da li je osigurano kontinuirano praćenje i izvještavanje o realizaciji i efektima mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica. Također, ispitano je da li su provedene sveobuhvatne analize učinaka mjera u odnosu na indikatore učinka, te da li se rezultati analiza koriste za planiranje novih mjera. Ispitano je i da li su informacije o realizaciji mjera i ostvarenim efektima transparentne i dostupne javnosti.

Revizijom su obuhvaćene aktivnosti Vlade FBiH, Federalnog ministarstva finansija, Porezne uprave FBiH i Razvojne banke s obzirom na njihovo učešće u procesu planiranja, odnosno implementacije mjera usmjerjenih na ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije COVID-19. Revizijom je obuhvaćen period mart – decembar 2020. godine.

1.4. Kriteriji revizije

Prilikom formulisanja kriterija revizije uzeta su u obzir opredjeljenja Vlade FBiH da se odlučnim i koordinisanim djelovanjem ublaže ekomske posljedice pandemije COVID-19 i stvore prepostavke za oporavak privrede i ubrzan rast u narednom periodu.¹⁵ Pored toga, zakonski, strateški i reformski dokumenti nalažu obavezu transparentnog, odgovornog, efikasnog, ekonomičnog rada institucija, čime se osiguravaju uslovi za odgovornu vlast, usmjerenu na potrebe građana i privrednih subjekata.¹⁶

¹⁵ Saopćenje o radu sa 226. sjednice Vlade FBiH od 18. 6. 2020. godine

¹⁶ Zakon o organizaciji organa uprave u FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 35/05), Strateški okvir za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini 2018-2022, Reformska agenda za Bosnu i Hercegovinu za period 2015-2018. godine, „Inicijativa Partnerstvo za otvorenu vlast“

Shodno navedenom, revizijski kriteriji formulisani su za svako revizijsko pitanje na sljedeći način:

➤ Kriteriji za prvo revizijsko pitanje:

- mjere za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica blagovremeno su planirane i donesene,
- u dizajniranje mjera uključeni su relevantni socioekonomski akteri kako bi se osiguralo da su donesene mjere usmjerene na potrebe privrednih subjekata,
- definisani su mjerljivi i realni ciljevi mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica i uspostavljeni su indikatori učinka povezani s utvrđenim ciljevima,
- identifikovane su institucije odgovorne za realizaciju mjera i utvrđen je način i dinamika realizacije.

➤ Kriteriji za drugo revizijsko pitanje:

- osigurane su sveobuhvatne informacije o realizaciji utvrđenih mjera,
- mjere su realizovane u skladu s planiranim finansijskim sredstvima,
- mjere su realizovane blagovremeno, u skladu s utvrđenom dinamikom,
- preduzete su aktivnosti kako bi se osiguralo da se mjerama obuhvati što veći broj najugroženijih privrednih subjekata.

➤ Kriteriji za treće revizijsko pitanje:

- osigurano je kontinuirano praćenje i izvještavanje o realizaciji mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica,
- provedene su sveobuhvatne analize učinaka mjera, te se rezultati analiza koriste za planiranje novih mjera,
- informacije o realizaciji mjera, ostvarenim efektima i sredstvima utrošenim za ove namjene transparentne su i dostupne javnosti.

1.5. Izvori podataka i metodologija

Za potrebe revizije prikupljeni su podaci iz više izvora, čime su osigurani dovoljni, pouzdani i relevantni podaci neophodni za sveobuhvatno i objektivno ispitivanje predmeta revizije. Primarni izvori podataka bili su subjekti revizije. Također, korišteni su sekundarni izvori podataka kako bi se obuhvatile sve relevantne perspektive predmeta revizije. U tom smislu, koristile su se informacije dobivene analizom zakonske i podzakonske regulative, izvještaja, stručnih studija, statističkih podataka i međunarodnih publikacija, te druge dostupne informacije iz predmetne oblasti, kao i prakse drugih zemalja, što je omogućilo reviziji da stekne širu sliku o aktivnostima preduzetim na planiranju i realizaciji mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19.

Prikupljanje i analiza podataka izvršena je kombinovanjem različitih metoda:

- Metoda upitnika;
- Metoda intervjua;
- Analitička metoda – analiza regulative i raspoložive dokumentacije subjekata revizije;
- Komparativna metoda – upoređivanje sa praksama zemalja iz okruženja.

Upitnici su dostavljeni Vladi FBiH, PU FBiH i RB FBiH. (*Detaljnije u Prilogu broj 1.*) Pored toga, obavljeni su i intervju sa predstavnicima FMF-a, PU FBiH, RB FBiH i Udruženja poslodavaca FBiH. U cilju provjere prikupljenih podataka, obavljeno je i više telefonskih intervjua s predstavnicima institucija obuhvaćenih revizijom.

Okolnosti izazvane pandemijom COVID-19 uticale su na organizaciju rada u institucijama obuhvaćenim revizijom. Zbog ovih okolnosti, s ciljem prikupljanja revizijskih dokaza i provođenja revizije prema planiranoj dinamici, omogućeno je dostavljanje informacija i dokumentacije u elektronskom obliku, te su određeni intervju obavljeni telefonskim putem.

2. OPIS OBLASTI

2.1. Pravni okvir relevantan za oblast revizije

- **Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica** („Službene novine Federacije BiH“, broj 28/20) kojim su propisane mјere za ublažavanje ekonomskih posljedica izazvanih pojavom koronavirusa (COVID-19) na području Federacije Bosne i Hercegovine. Zakon je stupio na snagu 8. 5. 2020. godine, a prestao je važiti istekom 60 dana, računajući od 31. 5. 2020. godine, kada je proglašen prestanak stanja nesreće ne teritoriji FBiH.
- **Zakon o Vladi FBiH** („Službene novine Federacije BiH“, broj 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) kojim je propisano da Vlada FBiH vrši izvršnu vlast u FBiH, osim ako određene izvršne kompetencije nisu Ustavom predviđene za predsjednika FBiH, odnosno potpredsjednike FBiH. Vlada FBiH zastupa FBiH i upravlja imovinom u vlasništvu FBiH. U ostvarivanju svojih ovlaštenja donosi uredbe sa zakonskom snagom, uredbe, odluke, rješenje i zaključke.
- **Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine** („Službene novine FBiH“, broj 35/05) kojim je, između ostalog, propisano da se rad organa uprave zasniva se na: načelu zakonitosti, transparentnosti, javnosti, odgovornosti, efikasnosti, ekonomičnosti, profesionalnoj nepristrasnosti i političkoj nezavisnosti.
- **Uredba o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom** („Službene novine FBiH“, broj 44/20) kojom je, između ostalog, ureden način finansiranja, održavanja i upravljanja Garancijskim fondom, ograničenja i uslovi izdavanja garancija, ovlaštenja i obaveze Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine, kao i druga pitanja od značaja za funkcionisanje fonda.
- **Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) na teritoriji FBiH** („Službene novine Federacije BiH“, broj 21/20) kojom je danom donošenja odluke, odnosno 16. 3. 2020. godine, proglašeno stanje nesreće na teritoriji FBiH i **Odluka o prestanku proglašenju stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) na teritoriji FBiH** („Službene novine Federacije BiH“, broj 34/20) kojom je propisano da stanje nesreće na teritoriji FBiH prestaje 31. 5. 2020. godine.

U toku revizije u obzir su uzeti i drugi akti relevantni za predmetnu oblast, kao što su: Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave¹⁷ i Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća¹⁸.

2.2. Nadležnosti institucija relevantnih za predmet revizije

- **Vlada Federacije Bosne i Hercegovine**

Članovi Vlade mogu pokrenuti inicijativu za donošenje zakona i drugih propisa, predložiti razmatranje i pretresanje pojedinih pitanja iz nadležnosti Vlade FBiH, kao i predložiti utvrđivanje stavova Vlade FBiH, te imaju i druga prava i dužnosti utvrđena Ustavom FBiH.¹⁹

U kontekstu Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, Vlada FBiH je usvojila prijedlog Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica i uputila ga u parlamentarnu proceduru, na usvajanje po hitnom postupku. Također, imala je ulogu u okviru mјera: odgoda primjene propisa za vrijeme trajanja stanja nesreće u FBiH i uspostava Garancijskog fonda.

- **Federalno ministarstvo finansija**

Ministarstvo, u skladu sa zakonom, obavlja upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti FBiH koji se

¹⁷ Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave („Službene novine FBiH“, broj 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06, 59/09 i 48/11)

¹⁸ „Službene novine Federacije BiH“, br. 39/03, 22/06 i 43/10

¹⁹ Ustav FBiH, član 7. tačka f), stav (I); (II); (III); (IV); Član 6. Zakona o Vladi FBiH („Službene novine FBiH“, broj 1/94); Član 11. Zakona o Vladi FBiH („Službene novine FBiH“, br. 1/94)

odnose na: porezni sistem i poreznu politiku, praćenje ostvarivanja politike i mjera u oblasti deviznog sistema u skladu sa Ustavom BiH i Zakonom o Centralnoj banci BiH, kreditnog i bankarskog sistema, sistem finansijskog poslovanja (papiri od vrijednosti i sanacija), obračunski sistem (računovodstvo, knjigovodstvo i bilansi), sistem osiguranja imovine i lica, sistem taksa, doprinosa, drugih dažbina i igara na sreću, sistem financiranja javne potrošnje, izrada i izvršenje Budžeta FBiH, godišnje obračune Budžeta FBiH, nadzor nad izvršenjem Budžeta FBiH, kontrola ostvarivanja Budžeta FBiH, budžetska kontrola određenih budžetskih korisnika, trezorsko poslovanje, upravljanje novčanim tokovima, dnevno praćenje novčanih sredstava, obaveza, potraživanja i utvrđivanje dinamike praćenja, planiranje osiguranja nedostajućih sredstava, koncentracija finansijskih sredstava radi osiguranja finansijskog tržišta, upravljanje dugom, servisiranje unutrašnjeg i vanjskog duga i druge poslove iz oblasti finansija.²⁰

U vezi sa Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, FMF je izradio tekst Nacrta zakona i imao je ulogu u dijelu realizacije mjera: subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja, uspostava Garancijskog fonda i održavanje stabilnosti pojedinih isplata.

- **Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine**

Porezna uprava FBiH je federalna uprava u sastavu FMF-a. Nadležna je za primjenu Zakona o Poreznoj upravi FBiH i drugih poreznih zakona i podzakonskih akata. Također, nadležna je za provođenje i izvršavanje aktivnosti iz oblasti svih vrsta federalnih, kantonalnih, gradskih i općinskih poreza i doprinosa, taksi, posebnih naknada, članarina turističkih zajednica, članarina obrtničkih komora i novčanih kazni za porezne prekršaje.²¹

U realizaciji Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica PU FBiH imala je ulogu u okviru mjera: subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja, obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode, ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dobit, ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti i prekid prinudne naplate.

- **Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine**

Razvojna banka FBiH je finansijska institucija čija je zadaća provođenje ekonomske politike Vlade FBiH radi privrednog razvoja i zapošljavanja, kroz stimulativno kreditiranje koje podrazumijeva razvojne stimulativne i diferencirane kamatne stope, koje su u naravi niže od tržišnih kamatnih stopa. Razvojna banka FBiH je jedan od ključnih mehanizama u realiziranju posebnih projekata bitnih za FBiH i BiH, uvažavajući funkciju uravnoteženja strukturalnog i regionalnog principa, te usklađenijeg ekonomskog razvoja, naročito u oblastima u kojima komercijalne banke nemaju interesa (infrastruktura, vodosnabdijevanje, zaštita okoliša itd.), te onih koje je moguće realizirati samo kroz srednjoročne i dugoročne kredite uz razvojne kamatne stope.²²

U pogledu Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, RB FBiH je imala ulogu u okviru mjere uspostava Garancijskog fonda.

2.3. Mjere za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica

Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica propisane su mjere za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica²³. Detaljniji pregled mjera prikazan je u tabeli:

²⁰ Član 8. Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave („Službene novine Federacije BiH“, br. 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06 i 61/06)

²¹ Član 4. Zakona o Poreznoj upravi Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15)

²² Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 37/08)

²³ Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica „DIO DRUGI - MJERE ZA UBLAŽAVANJE NEGATIVNIH EKONOMSKIH POSLJEDICA“

Tabela 1. Pregled mjera utvrđenih Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

Red. br.	Mjera	Opis mjere prema Zakonu o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica
1.	Subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja	Pravo na subvenciju imaju poslovni subjekti u iznosu od 244, 85 KM mjesечно po zaposlenom, počev od aprila i svaki naredni mjesec, uključujući i mjesec nakon prestanka stanja nesreće ukoliko u mjesecu za koji se vrši obračun plaće imaju pad ostvarenog prometa od 20% i više u odnosu na isti period 2019. godine, uz uslov da su izmirili obaveze za doprinose i porez na dohodak uz isplaćene plaće zaključno sa februarom 2020. godine. Za samostalne poduzetnike i poslovne subjekte subvencioniranje se vrši u visini iznosa doprinosa utvrđenih na propisane mjesечne osnovice za tekuću godinu.
2.	Obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode	Zatezna kamata na javne prihode neće se obračunavati i plaćati za dane trajanja stanja nesreće, ni 60 dana od dana prestanka proglašenja stanja nesreće.
3.	Ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dobit	Ukida se obaveza plaćanja akontacije poreza na dobit za poslovne subjekte, koji koriste subvencije predviđene ovim Zakonom.
4.	Ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti	Ukida se obaveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti za 2020. godinu koji koriste subvencije predviđene ovim Zakonom.
5.	Prekid obračuna zateznih kamata na zakašnjela plaćanja u dužničko-povjerilačkim odnosima	Prekida se obračun zateznih kamata na zakašnjela plaćanja u dužničko-povjerilačkim odnosima u periodu od 1. 3. 2020. godine do isteka tridesetog dana od dana prestanka nesreće.
6.	Prekid prinudne naplate	Prekida se prinudna naplata shodno odredbama propisa o unutrašnjem platnom prometu i propisa o Poreznoj upravi do narednog dana od dana prestanka stanja nesreće, odnosno do isteka 30 dana od dana prestanka stanja nesreće.
7.	Održavanje stabilnosti pojedinih isplata	U cilju održavanja stabilnosti i pravovremenih isplata penzija i invalidnina i drugih socijalnih davanja na dostignutom nivou, a imajući u vidu posljedice pada prihoda izazvanih stanjem nesreće, nedostajuća sredstva će se osigurati uštedama u okviru Budžeta Federacije za 2020. godinu.
8.	Odgoda primjene propisa za vrijeme trajanja stanja nesreće u FBiH	U periodu dok traje stanje nesreće i 60 dana po prestanku nesreće, propisi doneseni na nivou Federacije kojima je uređeno namjensko korištenje sredstava neće se primjenjivati.
9.	Uspostava Garancijskog fonda	Uspostava Garancijskog fonda na osnovu kojeg će, u ime i za račun Federacije, garancije izdavati Razvojna banka FBiH.

Izvor: Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

2.4. Značaj regulative i mjera za ublažavanje posljedica pandemije COVID-19

Postojeća kriza izvana pandemijom COVID-19 stavila je vlade širom svijeta pod ekstremni pritisak da uvedu hitne propise za suzbijanje epidemije i oporavak ekonomije. Učinkovitost usvojenih mjera ovisi o kvaliteti propisa i njihovoј provedbi. Trenutna situacija zahtijeva adekvatno planirane, koordinirane i lako provedive propise, utemeljene na odgovarajućim informacijama. Osim neposrednog odgovora na krizu, regulatorna pitanja također su u središtu ekonomskog i socijalnog oporavka.

Na značaj kvalitetnog planiranja regulative u postojećim okolnostima pandemije COVID-19 ukazuje i Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), navodeći da potencijalne posljedice bilo kojeg regulatornog akta u toku krize mogu imati dalekosežniji uticaj u odnosu na uobičajene okolnosti, naročito u ekonomskom i socijalnom pogledu. U periodu krize donosioci odluka suočavaju se s nedostatkom blagovremenih i potpunih informacija potrebnih za kreiranje propisa, zbog čega poseban izazov postaje predvidjeti, analizirati i temeljno raspraviti o njihovim uticajima.

Hitna potreba vlada da razviju mjere ostavlja im malo prostora za provođenje sveobuhvatnih

konsultacija, procjene uticaja propisa i razmatranja alternativnih opcija u procesu donošenja propisa. Međutim, ova hitnost ne znači da se propisi doneseni u vanrednim situacijama trebaju izuzeti od nadzora nad njihovim uticajima i učinkovitosti. Iako se mogu donijeti „hitni“ propisi, neophodno je obezbijediti primjenu načela „dobre regulatorne prakse“. Dobro dizajniran regulatorni sistem može ispuniti zahtjeve standardnih procedura čak i u periodu krize. Također, nakon završetka neposrednog pritiska izazvanog krizom propisi usvojeni ubrzanim postupcima trebaju se podvrgnuti pažljivim naknadnim preispitivanjima kako bi se ispitala njihova učinkovitost.²⁴

Pored kvalitete regulative, odgovor na pandemiju COVID-19 zahtijeva dobro osmišljene mjere kojima će se minimizirati ekonomski posljedice pandemije, s jedne strane, ali i stvoriti prepostavke za održiv razvoj nakon pandemije. Svjetska banka ističe da kriza izazvana pandemijom COVID-19 može biti katalizator za program oporavka usmjeren na budućnost i reforme. Kako bi pružila smjernice kreatorima politika, Svjetska banka je izradila prijedlog „ček liste“ za procjenu intervencija ekonomskog oporavka.²⁵ Predložena „ček lista“ pruža detaljne informacije o ključnim kriterijima koje bi vlade trebale razmotriti prilikom dizajniranja svojih programa oporavka od pandemije. Kratkoročna razmatranja uključuju uticaj mera na zaposlenost, privrednu aktivnost, pravovremenu i rizik. Dugoročni faktori uključuju uticaj na ljudski i socijalni kapital, tehnologije, prirodni i kulturni kapital, fizički kapital, prilagođavanje i otpornost, te održivi rast. Svjetska banka također naglašava potrebu da se razumije koja vrsta pratećih institucionalnih promjena ili promjena politike je potrebna kako bi se osiguralo uspješna realizacija svake predložene intervencije.

2.5. Ostale mjere za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19, donesene u 2020. godini

Nakon Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, Vlada FBiH je u toku 2020. godine, s ciljem ublažavanja ekonomskih posljedica uzrokovanih pandemijom COVID-19, donijela Program ekonomске stabilizacije i oporavka FBiH 2020–2021. godine i Uredbu o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19.²⁶ Programom ekonomске stabilizacije i oporavka FBiH 2020–2021. godine predviđene su mjeru iz sfere fiskalne politike i finansijskog sektora, aktivne mjeru zapošljavanja, kao i mjeru usmjerene na unapređenje poslovnog ambijenta i rasterećenje privrede, povećanje konkurentnosti i otpornosti ekonomije, te javnih i privatnih investicija. Uredbom o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19 predviđena je dodjela finansijske pomoći ugroženim sektorima privrede Federacije Bosne i Hercegovine u okolnostima pandemije COVID-19, te je, između ostalog, propisan postupak dodjele finansijske pomoći, nadzor i način izvještavanja o realizaciji sredstava. **Mjere predviđene ovim aktima Vlade FBiH nisu obuhvaćene predmetnom revizijom** s obzirom na to da je realizacija pojedinih mjeru još uvijek u toku. Uvažavajući značaj ovih mjeru, trebale bi biti predmetom zasebne revizije.

²⁴ Regulatory quality and COVID-19: Managing the risks and supporting the recovery, OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19), april 2020, dostupno na: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/regulatory-quality-and-COVID-19-managing-the-risks-and-supporting-the-recovery-3f752e60/>

²⁵ Proposed Sustainability Checklist for Assessing Economic Recovery Interventions, World bank group, april 2020, dostupno na: <https://pubdocs.worldbank.org/en/223671586803837686/Sustainability-Checklist-for-Assessing-Economic-Recovery-Investments-April-2020.pdf>

²⁶ „Službene novine Federacije BiH“, broj 74/20

3. NALAZI REVIZIJE

Nalazi koji se prezentiraju u ovom poglavlju predstavljaju odstupanja od utvrđenih kriterija revizije i strukturirani su u odnosu na revizijska pitanja.

3.1. Efikasnost planiranja mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica

3.1.1. Nedovoljna saradnja prilikom dizajniranja mjera za ublažavanje negativnih posljedica pandemije

Podaci prikupljeni u toku revizije ukazuju na to da FMF u postupku izrade nacrta Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica **nije proveo detaljne analize koje bi poslužile kao osnova za dizajniranje mjera usmjerenih na potrebe privrednih subjekata u okolnostima pandemije COVID-19**. Također, konstatovano je i **nedovoljno uvažavanje primjedbi socioekonomskih aktera, odnosno drugih relevantnih institucija u postupku donošenja Zakona**, iako je to neophodna pretpostavka za dizajniranje ciljanih mjera usmjerenih na potrebe privrednih subjekata. Nadležni iz FMF-a istakli su da su socioekonomski akteri uključivani u izradu Zakona u fazi sačinjavanja „okvirne verzije“ od strane Koordinacionog odbora kojeg je uspostavila Vlada FBiH²⁷, te da je na temu pripreme Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica održana sjednica ovog odbora u proširenom sastavu, na kojoj su, pored članova odbora, prisustvovali predstavnici sindikata i poslodavaca.²⁸ Međutim, informacije prikupljene od Udruženja poslodavaca FBiH ukazuju na to da prijedlozi i sugestije koje je isticalo Udruženje poslodavaca FBiH nisu u potpunosti uvažene.²⁹ Nakon što je Prijedlog zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica upućen u parlamentarnu proceduru, Udruženje poslodavaca uputilo je Parlamentu FBiH primjedbe na predmetni prijedlog zakona.³⁰ Uvidom u primjedbe konstatovano je da usvojeni Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica u konačnici nije obuhvatio sve prijedloge i sugestije koje je isticalo Udruženje poslodavaca FBiH.

Također, konstatovano je da **izrada Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nije adekvatno koordinirana ni sa nižim nivoima vlasti**. Kao razloge nekoordiniranja izrade Zakona sa nižim nivoima vlasti nadležni iz FMF-a naveli su da se radi o mjerama iz nadležnosti Federacije BiH, te da, s obzirom na potrebu brzog reagovanja na novonastalu situaciju, nije bilo vremena za šire konsultacije.³¹ Međutim, uzimajući u obzir različite mogućnosti kantona da se nose s krizom, konstatovano je da ovakav pristup nije osigurao sinhronizovano djelovanje i koordiniran odgovor na ekonomске posljedice pandemije na teritoriji cijele FBiH.

3.1.2. Kašnjenje sa donošenjem mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica

Na osnovu provedene revizije konstatovano je da je **Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, kojim su propisane prve značajnije ekonomske mjere pomoći privredi, donesen sa značajnim zakašnjenjem**. Naime, uprkos činjenici da je **stanje nesreće na teritoriji FBiH proglašeno 16. 3. 2020. godine**³², te da su ekonomske aktivnosti počele usporavati i nekoliko mjeseci ranije, **Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica stupio je na snagu tek 8. 5. 2020. godine**. Na kašnjenje u donošenju ovog zakona ukazuju informacije o tome da je od proglašenja stanja nesreće na teritoriji FBiH do stupanja na snagu Zakona broj zaposlenih osoba u FBiH bio smanjen za više od cca 26 hiljada.³³

²⁷ Uspostava Koordinacionog odbora na 215. sjednici Vlade FBiH od 19. 3. 2020. godine

²⁸ Odgovori FMF-a na Upitnik revizije učinka upućen Vladi FBiH

²⁹ Intervju sa predsjednikom Udruženja poslodavaca FBiH od 2. 12. 2020. godine

³⁰ Primjedbe na Prijedlog zakona dostupne su na zvaničnoj internet-stranici Udruženja poslodavaca FBiH: www.upfbih.ba/upfbih-uputilo-parlamentu-fbih-primjedbe-na-prijedlog-zakona-o-ublaživanju-negativnih-ekonomskih-pos i <http://upfbih.ba/uiimages/v/PRIMJEDBE20NA20ZAKON20ZA20PARLAMENT.pdf>

³¹ Odgovori FMF-a na Upitnik revizije učinka upućen Vladi FBiH

³² Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) na području FBiH, V. Broj 408/2020 od 16. 3. 2020. godine

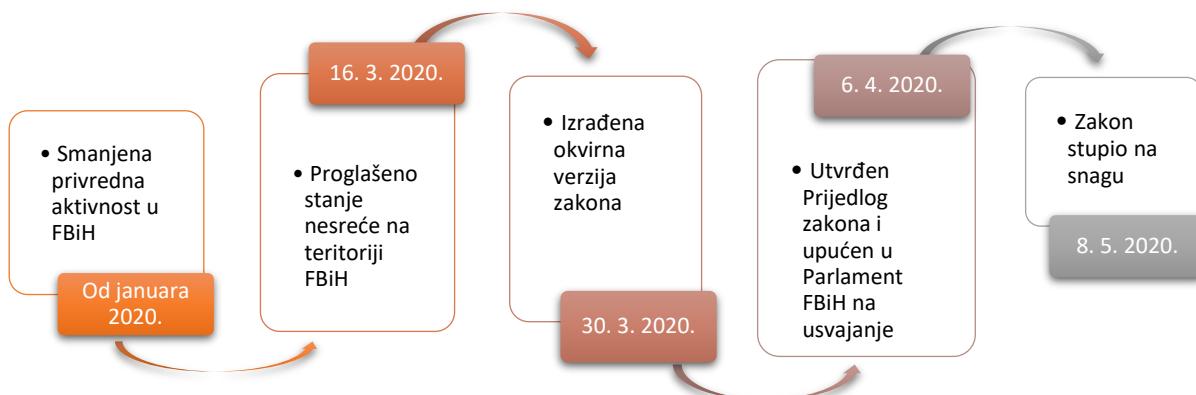
³³ Podaci Porezne uprave FBiH

Podaci prikupljeni u toku revizije ukazuju na to da su na trajanje donošenja Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica uticale aktivnosti i izvršne i zakonodavne vlasti. Koordinacioni odbor koji je uspostavila Vlada FBiH je prvu, „okvirnu verziju“ Zakona, dostavio FMF-u 30. 3. 2020. godine. Federalno ministarstvo finansija je 6. 4. 2020. godine dostavilo Vladi FBiH konačni tekst Nacrtu zakona, koja ga je istog dana u formi Prijedloga uputila u Parlament FBiH na usvajanje po hitnom postupku.³⁴ Predmetni Zakon usvojen je u Predstavničkom domu Parlamenta FBiH 23. 4. 2020. godine, odnosno u Domu naroda 4. 5. 2020. godine, te je stupio na snagu narednog dana od dana objave u „Službenim novinama“, odnosno 8. 5. 2020. godine.

U narednom dijagramu je prezentirana hronologija aktivnosti na donošenju Zakona.

Dijagram 1. Aktivnosti na donošenju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

Uvidom u prakse zemalja iz okruženja, konstatovano je da su mjere za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19 donesene značajno ranije u odnosu na FBiH. Prema javno dostupnim informacijama, prvi „paketi“ mjera pomoći privredi u zemljama u okruženju doneseni su već u toku marta.³⁵ Nadležni iz FMF-a izrazili su stav da je Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica izrađen i usvojen u kratkom roku s obzirom na to da procedure izrade i usvajanja zakona obično traju mnogo duže.³⁶ Međutim, uzimajući u obzir svrhu donošenja Zakona i težinu ekonomskih posljedica pandemije COVID-19, važno je akcentirati da uobičajene prakse izrade i donošenja zakona u FBiH ne mogu biti mjerilo efikasnosti.

3.1.3. Nedostatak jasnih i mjerljivih ciljeva i netransparentno planiran utrošak sredstava

Rezultati analiza ukazuju na to da **konkretni, precizni i mjerljivi ciljevi pojedinačnih mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nisu bili definisani**. Sam naziv zakona ukazivao je na njegovu generalnu svrhu – ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije COVID-19. Međutim, ovako generalno utvrđena svrha Zakona nije preciznije razrađena, kroz definisanje jasnih i mjerljivih ciljeva pojedinačnih mjera³⁷ koje su bile propisane Zakonom.³⁸

Izostalo je utvrđivanje jasnih ciljeva, usmjerenih na potrebe poslodavaca, s posebnim osvrtom na one grupe koje su bile najugroženije okolnostima izazvanim pandemijom, odnosno „lockdownom“.

³⁴ Akt FMF-a broj: 04-02-1-2805/20/veza/JR od 6. 4. 2020. godine

³⁵ Na 214. sjednici Vlade RH održanoj 17. 3. 2020. godine prihvaćen je Prijedlog mjera za pomoći gospodarstvu uslijed epidemije koronavirusa koji je sadržavao 63 mjere. Vlada Srbije je donijela Uredbu o poreskim mjerama za vrijeme vanrednog stanja radi ublažavanja ekonomskih posljedica nastalih uslijed bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS“ broj 38 od 20. marta 2020. godine). Vlada Crne Gore je na 162. sjednici održanoj 19. 3. 2020. godine usvojila hitne mjerne reakcije na negativne ekonomske efekte od pandemije korona virusa.

³⁶ Intervju sa nadležnim iz FMF održan 26. 1. 2021. godine

³⁷ Ciljevi vezani za Garancijski fond definisani su naknadno u septembru 2020. godine, kroz pojedinačne kreditno garantne programe koje je usvojila Vlada FBiH.

³⁸ U Očitovanju na Nacrt izveštaja revizije učinka, broj 02-11-3-7-3857/21 od 11. 5. 2021. godine nadležni iz FMF-a istakli su da je „konstrukcija Zakona sačinjena na način da se obuhvate svi instrumenti koji su na raspolaganju obrađivaču kroz druge propise i grupišu u dvije vrste mjera ekonomskih politika“. Istakli su i da se mjerama propisanim članovima 6, 7, 8, 9. i 10. Zakona nastojala poboljšati likvidnost privrednih subjekata jer se ovim instrumentima u periodu primjene Zakona umanjila obaveza plaćanja.

Primjera radi, niti jedna od mjera nije bila jasno ciljana prema privrednim subjektima koji su u periodu „lockdowna“, shodno naredbama Federalnog štaba civilne zaštite, imali obustavu rada. Prilikom dizajniranja mjera nisu detaljno ispitane potrebe ovih poslodavaca i uvaženi njihovi zahtjevi za pomoć.

Konstatovano je da prilikom izrade Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica FMF nije detaljno i transparentno planirao sredstva potrebna za realizaciju pojedinačnih mjera. Kada je u pitanju sam Zakon, za većinu mjera nije jasno navedeno da li će realizacija zahtijevati utrošak sredstava i u kojem iznosu će imati fiskalni učinak na Budžet FBiH. Jedino je za mjeru „uspostava Garancijskog fonda“ utvrđeno da je planirani iznos inicijalnih sredstava za osnivanje fonda 80 miliona KM³⁹, dok je za mjeru „subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja“ propisan iznos pojedinačne subvencije. Obrazloženje Zakona, koje je sa Prijedlogom zakona upućeno u Parlament FBiH, ne sadrži nijednu kvantitativnu informaciju koja se odnosi na finansijska sredstva potrebna za provedbu Zakona, već je samo naznačeno da je potrebna sredstva neophodno osigurati uštedama u Budžetu FBiH za 2020. godinu.

Na osnovu predočene dokumentacije konstatovano je da **FMF u toku izrade Nacrta zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nije izradio ni dostavio Vladi FBiH procjenu fiskalnog uticaja ovog Zakona na Budžet FBiH**, iako je to trebalo učiniti shodno odredbama Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet.⁴⁰ Nadležni iz FMF-a pojasnili su da procjenu fiskalnog uticaja predmetnog Zakona na Budžet FBiH nije bilo moguće izraditi s obzirom na to da u momentu izrade Zakona nije bilo poznato koliko dugo će se primjenjivati, jer je njegovo važenje bilo vezano za trajanje proglašenog stanja nesreće na teritoriji FBiH. Međutim, ovo obrazloženje nije dokumentovano u pismenoj formi, niti je dostavljeno Parlamentu FBiH uz Prijedlog zakona.

Na planirani iznos sredstava za realizaciju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica ukazuje Zakon o izvršavanju Budžeta FBiH za 2020. godinu.⁴¹ Ovim Zakonom propisano je da će se **sredstva utvrđena na ekonomskom kodu „Tkući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – Fond za stabilizaciju privrede“ (u iznosu od 488.207.999 KM) koristiti za implementaciju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica.**⁴² Međutim, ni Zakonom o izvršavanju budžeta ni drugim aktom nije detaljnije propisana realizacija planiranih sredstava po pojedinačnim mjerama. Shodno navedenom, konstatovano je da prilikom planiranja Zakona nisu stvorene adekvatne pretpostavke za plansku realizaciju pojedinačnih mjera i bolju kontrolu utroška sredstava namijenjenih za implementaciju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica na Budžet FBiH.⁴³

Analizom Zakona i ostale raspoložive dokumentacije utvrđeno je da **nisu definisani ni indikatori učinka realizacije mjera iz Zakona kako bi se osigurale pretpostavke za evaluaciju ostvarenih efekata i jasno utvrđivanje rezultata kako pojedinačnih mjera, tako i Zakona u cjelini.** U nedostatku jasno definisanih ciljeva i indikatora učinka, nadležni iz FMF-a su istakli da je osnovni cilj Zakona bio očuvanje radnih mjeseta i osiguranje potrebnih sredstava privrednicima za poboljšanje likvidnosti. Također, koristi

³⁹ Članom 13. Zakona propisano je jedino da će se inicijalna sredstva za osnivanje Fonda osigurati preusmjeravanjem raspoloživih sredstava Vlade FBiH iz komisionih poslova i raspoloživih sredstava namjenskih depozita Vlade FBiH koja se vode kod Razvojne banke. Pored toga, dodatna sredstva Garancijskog fonda u iznosu od 20 miliona su, shodno članu 4. Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom, planirana i utvrđena u Budžetu FBiH za 2020. godinu.

⁴⁰ Član 1. st. 2 i član 9. st. 1. Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet („Službene novine FBiH“, broj 34/16)

⁴¹ Član 23. st. 4. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2020. godinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 99/19 i 28/20)

⁴² Također, članom 23. st. 5 Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2020. godinu propisano je da će se sredstva utvrđena na ekonomskom kodu „Kapitalni transferi finansijskim institucijama – Garancijski fond pri Razvojnoj banci FBiH“ (u iznosu od 20 miliona KM), koristiti na osnovu Odluke koju donosi Vlada.

⁴³ U Priručniku za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na proračun Federalnog ministarstva finansija iz 2016. godine navedeno je: „Procjenom fiskalnih učinaka zakona i drugih propisa anticipira se buduća potrošnja i na taj se način zadržava (ili smanjuje) razina javnih rashoda i izdataka u predviđenom makroekonomskom okviru. Fiskalna procjena također povećava transparentnost procesa donošenja odluka budući da donositeljima odluka unaprijed osigurava informacije o potencijalnim fiskalnim posljedicama primjene određenog propisa.“

utvrđenih mjera obrazlagale su se na način da se sredstva namijenjena za realizaciju Zakona putem subvencija preusmjeravaju u fondove za zdravstveno i penzиона osiguranje, čime se osiguravala stabilnost ovih fondova. Navode da se kretanje broja zaposlenih i iznos sredstava koji je privrednim subjektima ostao na raspolaganju mogu smatrati indikatorima učinka mjera.⁴⁴ Međutim, revizijom je konstatovano da prilikom definisanja mjera navedeni indikatori nisu bili jasno utvrđeni kako bi se u odnosu na njih mogao mjeriti učinak.

3.1.4. Nejasno definisane odgovornosti i način realizacije mjera

Na osnovu provedene revizije konstatovano je da Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica za većinu mjera nije precizno uređen način i dinamika njihove realizacije, što je detaljnije prezentirano u narednoj tabeli.

Tabela 2. Način i dinamika realizacije mjera

Red. br.	Mjere propisane Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica	Precizno definisan način i dinamika realizacije mjera
1.	Subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja	✓
2.	Obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode	-
3.	Ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dobit	-
4.	Ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti	-
5.	Prekid obračuna zateznih kamata na zakašnjela plaćanja u dužničko-povjerilačkim odnosima	-
6.	Prekid prinudne naplate	-
7.	Održavanje stabilnosti pojedinih isplata	-
8.	Odgoda primjene propisa za vrijeme trajanja stanja nesreće u FBiH	-
9.	Uspostava Garancijskog fonda	✓

Izvor: Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

Utvrđeno je i to da za pojedine mjere **nisu bile jasno definisane odgovorne institucije za realizaciju**.⁴⁵ Također, za većinu mjera **nije predviđeno ni donošenje provedbenih akata kojima bi se detaljnije razradila realizacija Zakona**. Shodno odredbama Zakona, samo je za mjere „subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja“⁴⁶ i „uspostava Garancijskog fonda“⁴⁷ utvrđena obaveza donošenja provedbenih akata. Neprecizno utvrđene obaveze i odgovornosti institucija, kao i način i dinamika realizacije pojedinačnih mjera, povećale su rizike za neefikasnu realizaciju mjera.

Nadležni iz FMF-a istakli su da Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nije dodatno uredio način realizacije pojedinih mjera⁴⁸ jer su ova pitanja uređena drugim propisima⁴⁹. Međutim, na

⁴⁴ Očitovanje FMF-a na Nacrt izvještaja revizije učinka, broj 02-11-3-7-3857/21 od 11. 5. 2021. godine

⁴⁵ Institucije odgovorne za realizaciju nisu jasno definisane za mjere: prekid obračuna zateznih kamata na zakašnjela plaćanja u dužničko-povjerilačkim odnosima i održavanje stabilnosti pojedinih isplata.

⁴⁶ Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica propisano je da PU FBiH daje pisana uputstva o načinu podnošenja zahtjeva za subvencioniranje i potreboj dokumentaciji, kao i uputstva o načinu podnošenja poreznih prijava iz člana 5. st. 1. i 2.

⁴⁷ Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica propisano je će Vlada FBiH, na prijedlog FMF-a, propisati način finansiranja, održavanja i upravljanja Garancijskim fondom, ograničenja i uslove izdavanja garancija, te druge pojedinosti od značaja za funkcionisanje fonda.

⁴⁸ Riječ je o mjerama „obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode“, „ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dobit“, „ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti“ i „prekid prinudne naplate“.

⁴⁹ Nadležni iz FMF naveli su da su detaljnija pitanja vezana za realizaciju pojedinih mjera uređena Zakonom o visini stope zatezne kamate na javne prihode („Službene novine FBiH“, br. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18 i 99/19), Zakonom o porezu na dobit („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/16 i 15/20), Zakonom o porezu na dohodak („Službene

osnovu detaljne analize relevantnih propisa⁵⁰ konstatovano je da značajna pitanja, koja su bila nejasna privrednim subjektima u pogledu korištenja pojedinih mjera, nisu bila jasno uređena nijednim od donesenih propisa. Primjera radi, za mjere iz Tabele 2. pod rednim brojem 2, 3, 4. i 6. nijednim propisom nije utvrđeno da li je potrebno podnijeti zahtjev za korištenjem mjere ili ih realizuju nadležne institucija po službenoj dužnosti, da li se pravo na korištenje mjere utvrđuje pojedinačnim rješenjem, kao i pitanja pravne zaštite privrednih subjekata u vezi s ostvarivanjem prava na korištenje mjera.

3.2. Efikasnost realizacije Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

3.2.1. Osiguranje informacija o realizaciji mjera

Rezultati analiza ukazuju na to da **osiguranju informacija o realizaciji mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nije dat odgovarajući značaj**, iako su ove informacije neophodne za analizu i ocjenu uticaja Zakona na ekonomske posljedice pandemije. Konstatovano je da **Vlada FBiH do kraja 2020. godine nije osigurala sveobuhvatne informacije o realizaciji većine mjera utvrđenih Zakonom, iako je Zakon prestao važiti krajem jula 2020. godine, a realizacija mjera je okončana do kraja 2020. godine**. Sveobuhvatni podaci o realizaciji nisu osigurani za sedam od ukupno devet mjera predviđenih Zakonom, što je detaljnije prikazano u narednom pregledu.

Tabela 3. Raspoloživost informacija o realizaciji mjera na 31. 12. 2020. godine

Red. br.	Mjere propisane Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica	Institucije koje su realizovale mjeru	Osigurane informacije o realizaciji mjere
1.	Subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja	PU FBiH, FMF	✓
2.	Obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode ⁵¹	PU FBiH	-
3.	Ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dobit	PU FBiH	-
4.	Ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti	PU FBiH	-
5.	Prekid obračuna zateznih kamata na zakašnjela plaćanja u dužničko-povjerilačkim odnosima	-	-
6.	Prekid prinudne naplate	PU FBiH	-
7.	Održavanje stabilnosti pojedinih isplata	FMF	-
8.	Odgoda primjene propisa za vrijeme trajanja stanja nesreće u FBiH	Vlada FBiH, vlade kantona, gradonačelnici i načelnici općina	-
9.	Uspostava Garancijskog fonda	Vlada FBiH, FMF, RB FBiH	✓

Izvor: FMF, PU FBiH i RB FBiH

Kada su u pitanju mjere „obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode“, „ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dobit“, „ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti“ i „prekid prinudne naplate“, konstatovano je da **PU FBiH do kraja**

novine Federacije BiH“, broj 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13), Zakonom o poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15) i Pravilnikom o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza („Službene novine Federacije BiH“, broj 50/02, 54/03, 31/11, 38/16, 69/17 i 18/21)

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Za predmetnu mjeru nisu osigurani sveobuhvatni podaci o iznosu zatezne kamate na javne prihode čiji je obračun i plaćanje bilo obustavljeno shodno članu 6. Zakona, nego su dostavljeni podaci o iznosu neobračunate kamate od 1.486.631,38 KM, koji je utvrđen na osnovu izvršenih 359 inspekcijskih nadzora u periodu 16. 3. – 30. 7. 2020. (Odgovori PU FBiH na Upitnik revizije učinka 13/06-02-1-103/21 od 11. 1. 2021. godine).

2020. godine nije izradila informaciju o njihovoj realizaciji. Prema izjavama nadležnih, PU FBiH u toku 2020. godine nije raspolagala konačnim podacima o iznosu akontacija poreza na dobit/dohodak za koje je ukinuta obaveza plaćanja s obzirom na to da se ovi podaci mogu osigurati tek nakon isteka roka za predaju odgovarajućih poreznih prijava od strane poreznih obveznika. Za ostale spomenute mjere nije dato obrazloženje razloga zbog kojih nisu pravovremeno osigurane informacije o realizaciji. PU FBiH je naknadno, u Komentaru na Nacrt izvještaja, dostavila podatke o realizaciji navedene četiri mjeru. Međutim, konstatovano je da ovi podaci ne pružaju sveobuhvatan uvid u realizaciju mjeru, te da nisu konačni za sve navedene mjeru. Nadležni iz PU FBiH istakli su da navedene mjeru nisu mogle kratkoročno dati realne i mjerljive rezultate, te će se pokazatelji realizacije dopunjavati naknadno.⁵² Uzimajući u obzir navedeno, ovi podaci nisu mogli biti detaljno analizirani u predmetnom Izvještaju revizije učinka. (U Prilogu 7. Izvještaja prezentirani su naknadno dostavljeni podaci PU FBiH o realizaciji spomenutih mjeru.)

Konstatovano je da ni za mjeru „održavanje stabilnosti pojedinih isplata“, koju je realizovao FMF, nisu sačinjene detaljne informacije o realizaciji. Iz dokumenta⁵³ koji je, za potrebe informisanja Parlamenta FBiH, sačinio FMF evidentno je da je mjerom subvencioniranja doprinosa, između ostalog, očuvana stabilnost isplate penzija iz Budžeta FBiH, kao i stabilnost zdravstvenih fondova i fondova za zapošljavanje. Međutim, u informaciji se ne navode podaci o uštedama ostvarenim u okviru Budžeta FBiH za 2020. godinu u cilju održavanja stabilnosti pojedinih isplata. FMF je dostavio reviziji detaljne podatke o promjenama u strukturi rashoda koje su bile obuhvaćene rebalansom Budžeta FBiH za 2020. godinu, ali nisu dostavljeni podaci o tome koliki iznos sredstava iz ušteda je usmjeren za održavanje stabilnosti i pravovremenih isplata penzija i drugih socijalnih davanja.

Kada je u pitanju realizacija mjeru „**prekid obračuna zateznih kamata u zakašnjelim dužničko-povjerilačkim odnosima**“, nadležni iz FMF-a istakli su da **za ovu mjeru nije ni moguće prikupiti informacije o realizaciji jer takve informacije ne postoje, odnosno ne postoji evidencija o obračunu zateznih kamata u zakašnjelim dužničko-povjerilačkim odnosima, pa samim tim ne postoje ni podaci o prekidu obračuna ovih kamata.** Pored toga, konstatovano je da **nisu osigurane ni informacije o realizaciji mjeru „odgoda primjene propisa za vrijeme trajanja stanja nesreće u FBiH“.** Nadležni iz FMF-a naveli su da je ovom mjerom data mogućnost svim nivoima vlasti da, dok traje stanje nesreće i 60 dana po prestanku nesreće, donose odluke o prenamjeni sredstava čije je namjensko korištenje uređeno propisima, s tim da **nije predviđena obaveza da se o realizaciji mjeru sačinjavaju informacije.**

Nedostatak informacija o realizaciji pojedinačnih mjeru onemogućava odgovarajući nadzor i kontrolu utroška javnih sredstava i preduzetih aktivnosti. Važno je napomenuti da je nadzor nad utroškom javnih sredstava u periodima krize i drugim vanrednim okolnostima od posebnog značaja, s obzirom na to da takve situacije zahtijevaju brze reakcije nadležnih i donošenje „ad hoc“ odluka, što može predstavljati rizik za neodgovorno i nekontrolisano trošenje javnih sredstava.

Uzimajući u obzir raspoloživost informacija o realizaciji mjeru, u nastavku Izvještaja obrazlaže se realizacija mjeru za koje su nadležne institucije osigurale kvantitativne, odnosno kvalitativne podatke.

3.2.2. Realizacija finansijskih sredstava planiranih za implementaciju Zakona

Podaci prikupljeni u toku revizije ukazuju na nizak stepen realizacije sredstava planiranih za implementaciju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica. **Od planiranih cca 488 miliona KM,⁵⁴ za implementaciju Zakona sa 31. 12. 2020. godine utrošeno je nešto manje od cca 91 milion KM⁵⁵, dok je istovremeno uočen pad ekonomskih aktivnosti, javnih prihoda i broja**

⁵² Komentar PU FBiH na Nacrt izvještaja, broj: 13/08-30-12-767-1/2021 od 12. 5. 2021. godine

⁵³ Informacija u vezi s posljedicama djelovanja epidemije COVID-19 na privredu, sa aspekta primjene Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, akt FMF-a broj: 04-02-9-5559/20 od 27. 7. i 7. 9. 2020. godine

⁵⁴ Sredstva planirana na ekonomskom kodu Budžeta FBiH „Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – Fond za stabilizaciju privrede“

⁵⁵ Prema podacima FMF-a, za mjeru „subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja“ utrošeno je 90.934.169,12 KM.

zaposlenih.⁵⁶ Navedeni iznos utrošen je samo za realizaciju mjere „subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja“. Prema podacima koje je dostavio FMF, ostatak sredstava u iznosu od cca 397,2 miliona KM, koja su bila planirana za implementaciju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, nije utrošen za tu namjenu. Izrazito **niska realizacija planiranih sredstava ukazuje na neadekvatno planiranje finansijskih sredstava za realizaciju Zakona,**⁵⁷ ali i na činjenicu da se u toku realizacije nisu preduzimale aktivnosti kako bi se poboljšala dostupnost ovih sredstava najugroženijim privrednim subjektima i povećao obim realizacije mjera.

Iako je Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2020. godinu bilo jasno propisano da će se sredstva na ekonomskom kodu „Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – Fond za stabilizaciju privrede“ koristiti za implementaciju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica,⁵⁸ revizijom je utvrđeno da je dio ovih sredstava nakon prestanka važenja Zakona Vlada FBiH preraspodijelila za druge namjene. Naime, **Vlada FBiH je nižim pravnim aktima od zakona, tj. odlukama o preraspodjeli sredstava**⁵⁹, umanjila navedenu poziciju Budžeta FBiH predviđenu za implementaciju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica za 100 miliona KM u korist pozicije „Tekuća rezerva Vlade FBiH“, odnosno za 11,7 miliona KM u korist Federalnog ministarstva zdravstva.⁶⁰ Ostatak sredstava sa predmetnog ekonomskog koda namijenjenog za implementaciju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica u iznosu od cca 285,6 miliona KM nije realiziran. Nadležni iz FMF-a cijenili su važnim istaknuti⁶¹ da je dio sredstava preusmjerjen u korist pozicije „Tekuća rezerva Vlade FBiH“ u iznosu od 90 miliona KM, iskorišten za realizaciju drugog seta mjera pomoći ugroženim sektorima privrede u skladu s Uredbom o interventnim mjerama.⁶²

3.2.3 Realizacija mjere „Subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja“

Revizijom je utvrđeno da je **isplata subvencija doprinosa za obavezna osiguranja počela nakon više od dva mjeseca, računajući od 8. 5. 2020. godine kada je Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica stupio na snagu**. Konstatovano je da je prva isplata, koja se odnosila na subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja za april, izvršena sredinom jula 2020. godine, naredna isplata (za maj, juni i razlika za april) izvršena je u augustu 2020. godine, dok je posljednja isplata (razlika za april, maj i juni) izvršena nakon više od sedam mjeseci od donošenja Zakona, odnosno u decembru 2020. godine⁶³. Iako je osnovni cilj ove mjere bio smanjenje pada zaposlenosti, postojeći podaci⁶⁴ pokazuju da je upravo u toku aprila, za koji su isplaćene subvencije najvećem broju poslovnih subjekata, zabilježen i najveći pad broja zaposlenihod 18.643 osobe.⁶⁵

⁵⁶ Podaci Porezne uprave FBiH o uplati direktnih poreza, doprinosa, taksi i naknada za period januar – maj 2020. godine, dostupno na: <http://www.pufbih.ba/v1/novosti/1816/porezni-obveznici-federacije-bih-u-periodu-januar-maj-2020-uplatili-2056791380-km-direktnih-poreza-doprinosa-taksi-i-naknada>

⁵⁷ Nadležni iz FMF-a istakli su da je prilikom priprema Izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2020. godinu zauzet stav da se planiraju dovoljna finansijska sredstva, koja bi mogla odgovoriti na duže trajanje stanja prirodne nesreće (Očitovanje na Nacrt izvještaja revizije učinka, broj 02-11-3-7-3857/21 od 11. 5. 2021. godine)

⁵⁸ Član 23. st. 4. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2020. godinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 99/19 i 28/20)

⁵⁹ Odluka o preraspodjeli sredstava iz Budžeta FBiH za 2020. godinu sa razdjela 1601 – Federalno ministarstvo finansija na razdjel 1201 – Vlada FBiH („Službene novine FBiH“, broj 71/20) i Odluka o preraspodjeli sredstava iz Budžeta FBiH za 2020. godinu sa razdjela 1601 – Federalno ministarstvo finansija – Federalno ministarstvo financija na Federalno ministarstvo zdravstva („Službene novine FBiH“, broj 93/20)

⁶⁰ Daljnje korištenje preraspodijeljenih sredstava revizija nije ispitivala jer ova sredstva nisu utrošena za realizaciju mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, koji je bio predmet ove revizije.

⁶¹ Očitovanje na Nacrt izvještaja revizije učinka, broj 02-11-3-7-3857/21 od 11. 5. 2021. godine

⁶² Uredba o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19 („Službene novine FBiH“, broj 74/20)

⁶³ Odluka o davanju saglasnosti za izdvajanje sredstava utvrđenih Budžetom FBiH za 2020. godinu za subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja („Službene novine FBiH“, broj 47/20, 59/20, 62/20 i 96/20)

⁶⁴ Izvor podataka: Porezna uprava FBiH

⁶⁵ U komentaru na Nacrt izvještaja nadležni iz FMF-a smatrali su važnim istaknuti da, posmatrajući 2020. u odnosu na 2019. godinu retrospektivno, po broju zaposlenih za isti period, bilježi se rast zaposlenih na 15-dnevnom intervalu od 1,76% do 0,38% za period januar – mart, dok se od 15. aprila do 15. augusta bilježi pad broja zaposlenih na 15- dnevnom intervalu od 0,38% do 4,37%. Na 15. 8. 2020. godine, prema podacima Porezne uprave FBiH, na evidenciji zaposlenih bilo je 517.368, što je manje za 12.654 zaposlena u odnosu na isti dan 2019. godine.

U pogledu dinamike provođenja predmetne mjere, nadležni iz PU FBiH naveli su da je **njena realizacija iziskivala preduzimanje mnogobrojnih aktivnosti, poput donošenja uputstava i instrukcija za provođenje, izmjene i nadogradnju informacionog sistema, obradu pojedinačnih zahtjeva i dr, za šta nisu bili osigurani dodatni resursi.**⁶⁶ Također, naveli su i da je PU FBiH, u cilju implementacije Zakona, blagovremeno preduzela i realizovala sve aktivnosti iz njene nadležnosti i propisane odgovornosti, u skladu s mogućnostima i dostupnim informacijama, kao i finansijskim sredstvima.⁶⁷ Prema njihovom mišljenju, **bilo bi svrshodno da je PU FBiH bila aktivno uključena u izradu Zakona s obzirom na to da se značajan broj propisanih mera odnosio na nadležnosti PU FBiH, čime je i sam postupak izrade provedbenih akata mogao biti efikasniji.** Konstatovano je da je **Zakon ostavio otvorenim brojna pitanja zbog kojih su nadležni iz PU FBiH u toku izrade provedbenih akata upućivali FMF-u dodatna pitanja u vezi s primjenom Zakona.**

Dostupni podaci ukazuju i na to **da su u aprilu poslovni subjekti iskazali najveći interes za korištenje subvencija, dok se u maju, odnosno junu broj zahtjeva za subvencioniranje smanjuje**, što je prezentirano u narednoj tabeli:

Tabela 4. Pregled podnesenih i odobrenih zahtjeva za subvencioniranje

Red. br.	Subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja	Broj podnesenih zahtjeva za subvencioniranje	Broj odobrenih zahtjeva za subvencioniranje*	Broj realizovanih subvencija
1.	April	25.388	23.887	164.772
2.	Maj	21.338	19.934	142.872
3.	Juni	15.172	14.355	87.266
4.	Naknadno odobreni zahtjevi za april, maj i juni ⁶⁸	-	294	6.739
Ukupno		61.898	58.470	401.649

Izvor: Porezna Uprava FBiH

*Broj odobrenih zahtjeva odnosi se na broj poslovnih subjekata kojima je odobren zahtjev za subvencioniranje

** Broj realizovanih subvencija odnosi se na broj zaposlenih osoba za koje su odobrene subvencije

Podaci prikupljeni u toku revizije ukazuju na to da FMF i PU FBiH u toku realizacije ove mjere nisu analizirali razloge smanjenog interesovanja privrednih subjekata za ovom mjerom u maju i junu u odnosu na april. Nadležni iz FMF-a istakli su da su se prilikom dizajniranja ove mjere opredijelili da (pored obaveze izmirenja doprinosa i poreza na dohodak uz isplaćene plaće zaključno sa februarom 2020. godine) jedini kriterij za ostvarivanje prava na subvencioniranje bude pad prometa (veći od 20% u odnosu promet referentnog mjeseca u 2019. godini) s obzirom na to da se ovaj parametar može egzaktno utvrditi putem informacionog sistema PU FBiH i bez potrebe da ga poslovni subjekt dokumentuje.

Konstatovano je da utvrđeni kriterij, zasnovan samo na ostvarenom prometu, nije osigurao detaljnije informacije o tome koji su poslovni subjekti bili najviše pogođeni nastalom krizom, kako bi se značajnija pomoć usmjerila na njih. Naime, ovako postavljen kriterij nije ostavio mogućnost da se

⁶⁶ U komentaru PU FBiH na Nacrt izvještaja (broj: 13/08-30-12-767-1/2021 od 12. 5. 2021. godine) navedeno je da je u toku implementacije Zakona PU FBiH, pored ostalog, sačinila i Uputstvo za postupanje u poreznim ispostavama po zahtjevima za subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja, Uputstvo za popunjavanje Zahtjeva za subvencioniranje doprinosa za obavezna zdravstvena osiguranja – Obrazac ZSD, Primjer rješenja o odbijanju Zahtjeva ZSD, Obrazac izvještaja (IRI002) sa potrebnim podacima za provjeru podataka iz obrasca ZSD, Instrukciju o primjeni Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica u postupcima prinudne naplate, Obavijest u vezi primjene članova 6, 7. i 8. Zakona, Uputstvo za sačinjavanje i dostavljanje izvještaja o državnoj pomoći koja se odnosi na neobračunate i nenaplaćene zatezne kamate, kao i druge obavijesti, instrukcije i obrasce potrebne za provođenje Zakona. Također, PU FBiH provela je i edukaciju osoblja, te se na osnovu navedenog može sagledati obim obaveza PU FBiH u vezi s primjenom Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica.

⁶⁷ Komentar na Nacrt izvještaja, broj: 13/08-30-12-767-1/2021 od 12. 5. 2021. godine

⁶⁸ Naknadno odobreni zahtjevi za subvencije odnose se na zahtjeve poslovnih subjekata koji su podneseni u propisanom roku i koje je PU FBiH odobrila tek nakon otklanjanja nedostataka u prilozima dostavljenim uz zahtjev.

prilikom dodjele subvencija prepoznaju različite potrebe onih privrednih subjekata koji su imali pad prometa od cca 20% u odnosu su na one subjekte koji su imali značajno veći pad prometa, primjera radi, preko 70%. Pored toga, nisu se uzimali u obzir ni drugi parametri, poput troškova poslovanja koji su se, u poređenju sa 2019. godinom, mogli značajno razlikovati. Primjera radi, nije se uzimalo u obzir značajno smanjenje cijena naftnih derivata u 2020. godini⁶⁹ koji su kod određene grupe poslovnih subjekata rezultirali znatno nižim troškovima poslovanja u odnosu na 2019. godinu, kao ni to da su određeni subjekti zbog značajnog smanjenja broja zaposlenih u odnosu na 2019. godinu i po ovom osnovu imali niže troškova poslovanja.

Iako podaci ukazuju na to da je utrošeni iznos sredstava za realizaciju Zakona značajno manji u odnosu na iznos koji je planiran Budžetom FBiH za 2020. godinu, **izostale su konkretnе aktivnosti koje su mogle doprinijeti većem obuhvatu privrednih subjekata ovom mjerom i, u konačnici, značajnije zaustaviti otpuštanje radnika u periodu krize.**

Kada su u pitanju privredni subjekti, konstatovano je da je najveći broj privrednih subjekata ostvario pravo na subvencioniranje za april 2020. godine, dok u maju i junu 2020. godine ovaj pokazatelj ima tendenciju pada. Pregled ostvarenih prava na subvencioniranje dat je u narednoj tabeli.

Tabela 5. Pregled realizacije subvencioniranja doprinosa za obavezna osiguranja

Red. br.	Subvencioniranje doprinos za obavezna osiguranja	Broj pravnih lica kojima su odobrene subvencije	Broj samostalnih poduzetnika kojima su odobrene subvencije	Ukupan broj poslovnih subjekata kojima su odobrene subvencije	Naknadno odobreni zahtjevi za aprila, maj i juna ⁷⁰	Ukupno odobrene subvencije
1	2	3 (1+2)	4	5 (3+4)		
1.	April	8.243	15.644	23.887	93	23.980
2.	Maj	7.031	12.903	19.934	92	20.026
3.	Juni	4.583	9.772	14.355	109	14.464
Ukupno		19.857	38.319	58.176	294	58.470

Izvor: Porezna Uprava FBiH

Nadležni iz FMF-a su analizirajući obuhvat privrednih subjekata ovom mjerom, dostavili informaciju Vladi FBiH u kojoj je navedeno da je „pravo na subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja u aprilu ostvarilo cca 29,7% pravnih lica, odnosno cca 48,1% samostalnih poduzetnika od ukupnog broja ovih subjekata.⁷¹ Ovi podaci nisu argumentovani konkretnim i preciznim podacima o ukupnom broju i vrsti poslovnih subjekata koji su analizirani za potrebe ove informacije.

Sagovornici revizije iz Udruženja poslodavaca FBiH mišljenja su da potrebe privrede nisu bile prepoznate, kao i da je mjeru „Subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja“, najavljenu kao ključna pomoć privredi, loše dizajnirana, zakašnjela i nedovoljna kako bi značajnije pomogla privrednicima i zaustavila smanjenje broja zaposlenih. Istakli su da je iznos subvencije od 244,85 KM značajno manji od iznosa naknade za nezaposlene (380 KM) koju osoba ostvaruje nakon prestanka radnog odnosa, zbog čega ova mjeru u periodu restrikcija u radu privrednih subjekata nije značajnije spriječila pad zaposlenosti.⁷² U primjedbama na Prijedlog zakona koje je Udruženje poslodavaca FBiH uputilo, između ostalog i Parlamentu FBiH i Vladi FBiH, predlagali su da se subvencije doprinosa isplate i za mart 2020. godine, kao i da se osigura isplata minimalne plaće, što je bila neophodna pomoć za

⁶⁹ Federalno ministarstvo trgovine, Informacije o kretanju cijena, 2019. i 2020. godina

⁷⁰ Naknadno odobreni zahtjevi za subvencije odnose se na zahtjeve poslovnih subjekata koji su podneseni u propisanom roku i koje je PU FBiH odobrila tek nakon otklanjanja nedostataka u prilozima dostavljenim uz zahtjev.

⁷¹ Akt FMF broj: 04-02-9-5559/20 od 27. 7. 2020. godine

⁷² Intervju s direktorom Udruženja poslodavaca FBiH od 2. 12. 2020. godine

poslodavce koji su imali potpunu obustavu rada. Međutim, ove primjedbe nisu uvažene, iako se u konačnici ispostavilo da cca 81% sredstava planiranih za realizaciju Zakona nije utrošeno.

Nadležni iz PU FBiH naveli su da je kriza izazvana pandemijom COVID-19 globalnih razmjera, zbog čega „nije moguće minimizirati posljedice koje ne zavise od poslovnog okruženja u BiH“. Prema njihovom mišljenju, predmetnim Zakonom nije bilo moguće spriječiti pad broja zaposlenih, bez obzira na očekivanja, jer su neke značajne industrije (poput turizma, transporta ljudi i roba, ugostiteljstva i trgovine, te industrije kože i obuće) zabilježile izrazito veliki pad prometa.⁷³

3.2.4. Realizacija mjere „Uspostava Garancijskog fonda“

Revizijom je utvrđeno da je Garancijski fond formalno uspostavljen Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica⁷⁴, međutim **aktivnosti neophodne kako bi pored formalne uspostave fond bio i funkcionalan preduzimane su nekoliko mjeseci nakon donošenja Zakona.**

Vlada FBiH kasnila je s propisivanjem načina finansiranja, održavanja i upravljanja fondom. Iako je Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica bilo utvrđeno da će Vlada FBiH, na prijedlog FMF-a, u roku od 15 dana od stupanja na snagu Zakona propisati način finansiranja, održavanja i upravljanja fondom, ograničenja i uslove izdavanja garancija, te druge pojedinosti od značaja za funkcionisanje fonda⁷⁵, konstatovano je da **Uredba o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom nije donesena u propisanom roku. Naime, Zakon je stupio na snagu 8. 5. 2020. godine a predmetna Uredba⁷⁶ donesena je 18. 6. 2020. godine i stupila je na snagu tek 4. 7. 2020. godine.⁷⁷**

Konstatovano je i da su **Ugovor o formiranju namjenskog dugoročnog depozita – Garancijskog fonda i Ugovor o pružanju finansijskih usluga u okviru Garancijskog fonda zaključeni 17. 7. 2020. godine, odnosno nakon više od dva mjeseca od donošenja Zakona. U konačnici, Vlada FBiH usvojila⁷⁸ je kreditno – garantne programe⁷⁹ za koje se mogu odobravati garancije tek sredinom septembra 2020. godine, odnosno nešto više od četiri mjeseca nakon što je fond uspostavljen.⁸⁰** Garancije se prema usvojenim kreditno – garantnim programima mogu izdavati do 31. 5. 2021. godine, nakon čega će se, shodno Uredbi⁸¹, donijeti novi kreditno – garantni programi.

U pogledu internih akata za provedbu Uredbe, koje je trebala donijeti RB FBiH⁸² u roku od 15 dana,⁸³ računajući od 4. 7. 2020. godine kada je Uredba stupila na snagu,⁸⁴ rezultati analiza ukazuju na to da Procedura za podnošenje i dokumentovanje zahtjeva za izdavanje garancija Garancijskog fonda⁸⁵ nije donesena u propisanom roku.⁸⁶ Nadležni iz RB FBiH dostavili su obrazloženje da ova procedura nije

⁷³ Komentar PU FBiH na Nacrt izvještaja (broj: 13/08-30-12-767-1/2021 od 12. 5. 2021. godine)

⁷⁴ Član 13. st. 1. Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

⁷⁵ Član 13. st. 4. i član 14. st. 2. Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

⁷⁶ Uredba o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom („Službene novine FBiH“, broj 44/20 od 3. 7. 2020. godine)

⁷⁷ Nadležni iz FMF-a istakli su da je na donošenje Uredbe uticalo kašnjenje Federalnog ministarstva pravde u davanju mišljenja na Prijedlog uredbe, koje je FMF od ovog Ministarstva zatražio 12. 5. 2020. godine, a zaprimio tek 9. 6. 2020. godine. FMF je 15. 6. 2020. godine dostavio Vladi FBiH Prijedlog uredbe, a Vlada FBiH je Uredbu donijela 18. 6. 2020. godine (Očitovanje na Nacrt izvještaja revizije učinka, broj 02-11-3-7-3857/21 od 11. 5. 2021. godine)

⁷⁸ Odluka o usvajanju kreditno-garantnih programa („Službene novine FBiH“, broj 65/20) od 16. 9. 2020. godine

⁷⁹ Prema članu 13. Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom, garancije Fonda mogu se odobravati za sljedeće kreditno-garantne programe: Kreditno garantni-program za izvoznike, Kreditno-garantni program za velika preduzeća, Kreditno-garantni program za poljoprivredu i prehrambenu industriju, Kreditno-garantni program za mikro, mala i srednja preduzeća i Kreditno-garantni program za obrtne i ostale samostalne privredne djelatnosti.

⁸⁰ Pojedinačnim kreditno-garantnim programima propisuju se, između ostalog, ciljevi programa, namjena sredstava i trajanje programa, korisnici programa, uslovi izdavanja garancija, raspoloživa sredstva i dr. Ciljevi kreditno-garantnih programa usmjereni su na očuvanje likvidnosti i postojećeg stepena zaposlenosti, te na kreiranje novih radnih mesta osiguranjem lakšeg pristupa kreditnim sredstvima.

⁸¹ Član 3. Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom

⁸² Član 16. i člana 21. st. 2. Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom

⁸³ Član 28. Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom

⁸⁴ Uredba je objavljena u 3. 7. 2020. godine u „Službenim novinama FBiH“, broj 44/20.

⁸⁵ Akt RB FBiH broj: 9350-III/20 od 30. 9. 2020. godine

⁸⁶ Procedura za podnošenje i dokumentovanje zahtjeva za izdavanje garancija Garancijskog fonda broj: 9350-III/20 od 30. 9. 2020. godine

mogla biti donesena prije usvajanja kreditno garantnih programa s obzirom na to da nisu bili poznati sadržaj i specifičnosti pojedinog programa i uslovi finansiranja.⁸⁷ Međutim, uzimajući u obzir sadržaj donesene Procedure, revizija nije mogla potvrditi da je njeno donošenje zavisilo od donošenja kreditno garantnih programa.

U nastavku se daje hronološki pregled pojedinih aktivnosti od značaja za uspostavu i funkcionisanje Garancijskog fonda

Dijagram 2. Realizacija mjer „Ustavljanje Garancijskog fonda“

Prema prezentiranim podacima, Vlada FBiH je za funkcioniranje Fonda osigurala sredstva u iznosu od 100 miliona KM⁸⁸. Ukupni iznos izdatih garancija Fonda (garantni potencijal), shodno odredbama Uredbe, ne može biti veći od pterostrukog iznosa ukupnih sredstava Fonda⁸⁹, što u konkretnom slučaju iznosi maksimalno 500 miliona KM.

Kada je u pitanju odobravanje/izdavanje garancija Garancijskog fonda, utvrđeno je da su ove aktivnosti otvorele krajem novembra 2020. godine⁹⁰, te da je, **zaključno sa 31. 12. 2020. godine, izdata 21 garancija u ukupnom iznosu od cca 10 miliona KM, čime je iskorišteno cca 10% od ukupnih sredstava osiguranih za Garancijski fond, odnosno cca 2% od predviđenog garantnog potencijala.** (*Detaljnije u Prilogu broj 6.*)

U narednoj tabeli dat je pregled garancija izdatih do kraja 2020. godine po pojedinačnim kreditno-garantnim programima.

⁸⁷ Komentari na Nacrt izvještaja revizije učinka „Efikasnost planiranja i realizacije mjer za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije Covid-19“ koje je dostavila RB FBiH aktom broj: 4479-III/21 od 12. 5. 2021. godine

⁸⁸ Sredstva su osigurana iz sljedećih izvora: 80 miliona KM preusmjeravanjem raspoloživih sredstava Vlade FBiH iz komisionih poslova i raspoloživih sredstava namjenskih depozita Vlade FBiH i 20 miliona KM iz Budžeta FBiH (Odluka Vlade FBiH, br. V. 1304/2020 od 24. 9. 2020. godine („Službene novine FBiH“, broj 69/20)

⁸⁹ Član 7. stav 1. Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom

⁹⁰ U Komentaru na Nacrt izvještaja revizije učinka nadležni iz RB FBiH smatrali su važnim istaknuti da su, po potpisivanju ugovora o poslovnoj saradnji, komercijalne banke bile dužne prilagoditi, tj. sačiniti svoja interna akta za implementaciju ovog projekta, što je realizovano u toku oktobra i novembra 2020. godine, nakon čega su počele dostavljati zahtjeve za izdavanje garancija Garancijskog fonda

Tabela 6. Pregled izdatih garancija zaključno sa 31. 12. 2020. godine

Red. br.	Naziv kreditno garantnog programa	Garantni potencijal* - ukupni iznos garancija koji se može izdati za program	Broj izdatih garancija	Iznos izdatih garancija	Iskorištenost garantnog potencijala u %
1.	Kreditno-garantni program za izvoznike	100.000.000	12	7.877.500	7,88
2.	Kreditno-garantni program za velika preduzeća	100.000.000	6	2.200.000	2,20
3.	Kreditno-garantni program za poljoprivredu i prehrambenu industriju	100.000.000	0	0	0,00
4.	Kreditno-garantni program za mikro, mala i srednja preduzeća	150.000.000	1	25.000	0,02
5.	Kreditno-garantni program za obrtnike i ostale samostalne privredne djelatnosti	50.000.000	2	10.000	0,02
6.	Ukupno	500.000.000	21	10.112.500	2,02

Izvor: Kreditno-garantni programi, Razvojna banka FBiH

* Podaci o ukupnom iznosu garancija koji se može izdati propisani su pojedinačnim kreditno-garantnim programima („Službene novine FBiH“, broj 65/20)

Kako je vidljivo iz prethodne tabele, evidentne su značajne razlike u broju i iznosu izdatih garancija po pojedinačnim kreditno – garantnim programima. Kreditno – garantni program za izvoznike učestvuje sa 77,9% u ukupno izdatima garancijama, dok kreditno-garantni program za velika preduzeća učestvuje sa 21,7%. Za preostala tri kreditno – garantna programa ili nisu izdate garancije ili su izdate u neznatnim iznosima.⁹¹

Konstatovano je da, zaključno sa 31. 12. 2020. godine, koristi od realizacije ove mjere skoro da nisu osigurane za tri kreditno – garantna programa koja se odnose na oblast poljoprivredne i prehrambene industrije, mikro, mala i srednja preduzeća, te obrtnike i subjekte ostalih samostalnih djelatnosti, s obzirom da na to da su za samo tri privredna subjekta iz ovih kreditno garantnih programa izdate garancije. Cijeneći činjenicu da navedeni kreditno – garantni programi, zaključno sa 2020. godinom, nisu ostvarili značajnije rezultate, evidentna je potreba hitnog preispitivanja uzroka malog broja izdatih garancija, naročito uzimajući u obzir da subjekti iz navedenih programa čine okosnicu privrede, te da je pandemija COVID-19 najteže pogodila djelatnosti velikog broja ovih subjekata.⁹²

Nadležni iz RB FBiH istakli su da nemaju mogućnost uticati na iznose izdatih garancija po pojedinačnim kreditno garantnim programima, niti općenito na potražnju za garancijama, jer izdavanje garancije prije svega ovisi o kreditnoj sposobnosti privrednih subjekata, shodno pravilima i politici komercijalnih banaka.⁹³ Također su naveli da su informacije o broju i iznosu izdatih garancija dostavljene, između

⁹¹ Uvažavajući vremenski obuhvat ispitivanja važno je akcentirati da revizija nije analizirala broj i iznos garancija Garancijskog fonda izdatih u toku 2021. godine. Podaci o svim izdatim garancijama dostupni su na internet – stranici RB FBiH.

⁹² Nadležni iz RB FBiH smatrali su važnim istaknuti da je Garancijski fond dugoročna mjera pomoći koja stimuliše privrednike imajući u vidu da im kredit odobren uz garancije Garancijskog fonda komercijalna banka odobrava uz nižu kamatnu stopu i/ili manji iznos kolateralu u odnosu na tržišne uslove (Komentar na Nacrt izvještaja, broj: 4479-III/21 od 12. 5. 2021. godine)

⁹³ Nadležni iz RB FBiH istakli su da komercijalna banka obezbjeđuje ukupan izvor sredstava za kreditiranje te da ona, u skladu sa svojom poslovnom politikom, ocjenjuje koga će kreditirati, a ne implementatori Zakona. (Komentar na Nacrt izvještaja revizije učinka, broj: 4479-III/21 od 12. 5. 2021. godine).

ostalog, i resornim ministarstvima, predlagačima kreditno garantnih programa, te da su pokrenute aktivnosti na izradi novih programa. Namjera je da se novim programima omogući korištenje garancija Garancijskog fonda za kreditiranje stalnih sredstava i druge povoljnije uslove koji tek trebaju biti definisani. S tim u vezi, naveli su da pravi i potpuni efekat na privrednu u smislu provođenja ove mјere tek treba da uslijedi.⁹⁴

3.3. Efikasnost praćenja i transparentnost izvještavanja o realizaciji mјera i ostvarenim efektima Zakona

3.3.1. Nedovoljna transparentnost informacija o realizaciji Zakona

Podaci prikupljeni u toku revizije ukazuju na nedostatak sveobuhvatnih i javno dostupnih informacija o realizaciji većine mјera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica. **Vlada FBiH nije uspostavila efikasan sistem praćenja realizacije Zakona kako bi se osigurale, pravovremene i pouzdane informacije o dinamici realizacije, utrošku sredstava, korisnicima i ostvarenim rezultatima pojedinih mјera.** Pored činjenice da ove informacije za većinu mјera nisu bile raspoložive za vrijeme njihove realizacije, revizija je pokazala da ni šest mjeseci nakon što je Zakon prestao važiti ovi podaci nisu bili raspoloživi.

Javno dostupne informacije o realizaciji osigurale su PU FBiH za mjeru „subvencioniranje doprinosu za obavezna osiguranja“ i RB FBiH za mjeru „uspostava Garancijskog fonda“, na način da su informacije o realizaciji ovih mјera objavljene na internet-stranicama navedenih institucija. Za ostalih sedam mјera nisu javno prezentirani podaci o njihovoj realizaciji i ostvarenim rezultatima. Shodno navedenom, konstatovano je da nisu stvorene pretpostavke za izradu objedinjenje informacije o realizaciji svih mјera iz Zakona, utrošenim sredstvima i razlozima zbog kojih značajan iznos sredstava planiranih za realizaciju nije utrošen.

Razlozi neadekvatnog praćenja realizacije Zakona i nedovoljne transparentnosti podataka vezani su za činjenicu da **u Zakonu i provedbenim aktima za većinu mјera nije bilo jasno utvrđeno ko, kada i na koji način treba da prati realizaciju i utrošak sredstva.** Također, **nije određena institucija koja bi, za potrebe informisanja Vlade FBiH, Parlamenta FBiH i javnosti trebala osigurati integralne i sveobuhvatne informacije o realizaciji Zakona.** Obaveza izvještavanja Zakonom je propisana jedino za mjeru „uspostava Garancijskog fonda“⁹⁵, dok kod ostalih mјera to nije bio slučaj.

Neovisno o činjenici da Zakon nije propisao obavezu informisanja javnosti, važno je akcentirati da javno objavljanje informacija predstavlja općeprihvaćeni princip dobrog upravljanja. Shodno navedenom, konstatovano je da su Vlada FBiH i nadležne institucija bile obavezne osigurati transparentnost podataka o realizaciji mјera i utrošku planiranih sredstava, neovisno o odsustvu ovih odredbi u samom Zakonu. Transparentnost djelovanja javnih institucija neophodna je pretpostavka za odgovorno i učinkovito korištenje javnih sredstava.

3.3.2. Nedovoljne informacije o ostvarenim efektima

Kada je u pitanju praćenje ostvarenih efekata, konstatovano je da Vlada FBiH ni zaključno sa 31. 12. 2020. godine nije osigurala sveobuhvatne podatke o efektima implementacije Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica. Na osnovu podataka prikupljenih u toku revizije utvrđeno je da nije izvršena analiza efekata Zakona kojom bi se identifikovao kvantitativni i kvalitativni doprinos ovog Zakona u smanjenju ekonomskih posljedica pandemije.⁹⁶

Djelimične analize realizacije pojedinih mјera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica sadržane su u dokumentu „**Informacija u vezi posljedica djelovanja epidemije korona virusa – COVID 19 na privredu, sa aspekta primjene Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica**“, koju je izradio FMF i dostavio Vladi FBiH povodom zahtjeva Predstavničkog doma

⁹⁴ Komentar na Nacrt izvještaja revizije učinka, broj: 4479-III/21 od 12. 5. 2021. godine

⁹⁵ Član 13. st. 3. Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

⁹⁶ Nadležni iz FMF-a smatraju da su efekti Zakona puno širi od finansijskih efekata, te da se ne može svaki pozitivni efekat pretvoriti u brojke (Očitovanje na Nacrt izvještaja revizije učinka, broj 02-11-3-7-3857/21 od 11. 5. 2021. godine)

Parlamenta FBiH. Uvidom u predmetnu Informaciju konstatovano je da **ona ne sadrži jasne i egzaktne podatke o stepenu realizacije svih pojedinačnih mjera propisanih Zakonom, niti je iz nje vidljivo u kojem obimu je realizacija mjera doprinijela smanjenju negativnih ekonomskih posljedica.** Predmetna Informacija u najvećoj mjeri prikazuje podatke o kretanjima pojedinih ekonomskih parametara u prvoj polovini 2020. godine na nivou FBiH, kao što je promet putem fiskalnih uređaja, stanje zaposlenih i nezaposlenih, ostvarenje javnih prihoda na teritoriji FBiH i dr. U pogledu realizacije mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica Informacija sadrži samo podatke vezane za broj korisnika subvencija doprinos-a i pregled aktivnosti preduzetih kako bi Garancijski fond bio funkcionalan.⁹⁷

- **Efektivnost subvencioniranja doprinos-a za obavezna osiguranja**

Kada je u pitanju mjera „subvencioniranje doprinos-a za obavezna osiguranja“, važno je reći da su ekonomski stručnjaci u periodu donošenja samog Zakona ukazivali na nedostatke ove mjere, koji su se po okončanju njene realizacije velikim dijelom potvrdili. Naime, dostupni podaci ukazuju na to da predmetnom mjerom **nisu prepoznate potrebe najugroženijih poslovnih subjekata koji su u periodu „lockdowna“ imali zabranu rada.**

Uvidom u evidencije korisnika subvencija konstatovano je da su **najveći korisnici subvencija bili poslodavci koji nisu imali obustave rada u periodu „lockdowna“.** Primjera radi, za april 2020. godine za samo **dva „trgovačka centra“ koja nisu imala obustave rada** i koja su prethodnom mjesecu (mart 2020. godine) ostvarila čak i veći promet u odnosu na isti mjesec 2019. godine **isplaćene su subvencije u ukupnom iznosu od cca 2 miliona KM.**⁹⁸ S druge strane, **poslodavci iz najugroženijih grana privrede, poput ugostiteljstva, turizma i mali obrtnici, nisu u dovoljnoj mjeri imali koristi od ove mjer.** Također, evidentirani su slučajevi subvencioniranja poslovnih subjekata u većinskom vlasništvu FBiH. Prema Zakonu o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, pravo na subvencioniranje nisu imala javna preduzeća, dok preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH nisu bila izuzeta od mogućnosti ostvarivanja prava na subvencije. Shodno navedenom, konstatovano je da je za **dva preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH samo za april 2020. godine isplaćeno gotovo 450 hiljada KM subvencija.**⁹⁹ (*Detaljnije u prilozima broj 2, 3 i 4.*)

Iako je primarni cilj mjeru bio zaustaviti otpuštanje radnika, konstatovano je da su poslovni subjekti koji su primili značajne iznose subvencija za april, maj i juni smanjivali broj zaposlenih iz mjeseca u mjesec. Primjera radi, kod jednog poslovnog subjekta koji je za navedeni period dobio **subvencije u ukupnom u iznosu od cca 650 hiljada KM**, broj zaposlenih u junu 2020. godine smanjio se za **214** osoba u odnosu na april iste godine.¹⁰⁰

Uvidom u ostvareni promet navedenog subjekta konstatovano je da je u maju i junu 2020. godine evidentirani pad prometa bio neznatno veći od 20% u odnosu na 2019. godinu. Podaci ukazuju na to da se, shodno utvrđenim kriterijima za dodjelu subvencija, **nije vodilo računa o podacima o broju otpuštenih radnika i troškovima poslovanja u odnosu na ostvareni promet.** (*Detaljnije u prilogu 5.*)

Revizijom je konstatovano da su, **shodno utvrđenim uslovima za dodjelu subvencija, jednake iznose subvencija po jednom zaposlenom dobivali poslovni subjekti koji su imali smanjenje prometa od cca 20% kao i oni koji su imali smanjenje prometa u mnogo većem obimu, npr. preko 70%.** Važno je akcentirati da su među najvećim korisnicima subvencija za april bili upravo poslovni subjekti iz prve grupe, odnosno oni s padom prometa od cca 20%. Na osnovu predočene dokumentacije konstatovano je da je za tri najveća korisnika subvencija za april 2020. godine, koji su imali pad prometa neznatno veći od 20%, isplaćeno cca 2,5 miliona KM subvencija.¹⁰¹

⁹⁷ Nadležni iz RB FBiH naveli su da je „„namjena kredita ograničena i ne obuhvata sve potrebe realnog sektora, te matematički nemoguće izraziti učinak na privredu, odnosno procentualni iskazati stvarni efekat ove mjeru...“ (Komentar na Nacrt izvještaja revizije učinka, broj: 4479-III/21 od 12. 5. 2021. godine).

⁹⁸ „Bingo“ d.o.o. Tuzla i „Konzum“ d.o.o. Sarajevo

⁹⁹ „Igman“ d.d. Konjic i „UNIS-GINEX“ d.d. Goražde

¹⁰⁰ „OLIP-Bosna“ d.o.o. Travnik

¹⁰¹ „Bingo“ d.o.o. Tuzla, „Arcelor Mittal“ d.o.o. Zenica i „Konzum“ d.o.o. Sarajevo

Uprkos činjenici da su se već nakon prvog mjeseca realizacije Zakona mogli prepoznati ovi problemi, Vlada FBiH i nadležne institucije nisu poduzimale korektivne aktivnosti kako bi jasnije definisale ciljeve ove mjere i osigurale efektivniju podršku većem broju poslovnih subjekata i radnika. Podaci o niskoj realizaciji planiranih sredstava, kao i podaci o značajnom smanjenju broja zaposlenih u periodu provođenja ove mjere, ukazuju na njenu nedovoljnu efektivnost. Može se konstatovati da je najveća korist ove mjere bila da se sredstva namijenjena za realizaciju Zakona usmjere u zdravstveni i penzioni fond i na taj način nadomjesti smanjen priliv sredstava u ove fondove. Izostale su proaktivne mjere kojima bi se pružila stvarna podrška najugroženijim privrednicima. Iako je Vlada FBiH naknadno donijela Uredbu o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19, važno je naglasiti da je ova Uredba donesena u zadnjem kvartalu 2020. godine, kada su pojedine oblasti privrede već zahvatile značajne ekonomске posljedice pandemije.

3.4. Sažetak nalaza

Uzimajući u obzir nalaze prezentirane u ovom poglavlju Izvještaja, u narednoj tabeli daje se pregled odstupanja od glavnih kriterija revizije.

Tabela 7. Pregled odstupanja od kriterija revizije

Red. br.	Mjere propisane Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica	Utvrđeni jasni i mjerljivi ciljevi mjere	Utvrđeni indikatori učinka mjere	Utvrđena institucija odgovorna za realizaciju mjere	Precizno definisan način i dinamika realizacije mjera	Naznačeno da li realizacija mjere zahtijeva finansijska sredstva i planirani iznos	Jasno propisana obaveza izvještavanja o realizaciji mjere	Izvršena analiza ostvarenih efekata mjere	Osigurana transparentnost informacija o realizaciji mjere
1.	Subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja	x	x	✓	✓	x	x	x	✓
2.	Obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode	x	x	✓	x	x	x	x	x
3.	Ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dobit	x	x	✓	x	x	x	x	x
4.	Ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti	x	x	✓	x	x	x	x	x
5.	Prekid obračuna zateznih kamata na zakašnjela plaćanja u dužničko-povjerilačkim odnosima	x	x	x	x	x	x	x	x
6.	Prekid prinudne naplate	x	x	✓	x	x	x	x	x
7.	Održavanje stabilnosti pojedinih isplata	x	x	x	x	x	x	x	x
8.	Odgoda primjene propisa za vrijeme trajanja stanja nesreće u FBiH	x	x	✓	x	x	x	x	x
9.	Uspostava Garancijskog fonda	✓ ¹⁰²	x	✓	✓	✓	✓	x	✓

¹⁰² Ciljevi vezani za mjeru „uspstava Garancijskog fonda“ nisu definisani Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nego su definisani naknadno u pojedinačnim kreditno – garantnim programima koje je usvojila Vlada FBiH u septembru 2020. godine.

3.5. Komentari na Nacrt izvještaja

Komentare na Nacrt izvještaja dostavili su Vlada FBiH, FMF, PU FBiH i RB FBiH. Komentari su s dužnom pažnjom razmotreni, te su argumentovani i adekvatno dokumentovani komentari inkorporirani u konačan Izvještaj.

Vlada FBiH je na Nacrt izvještaja revizije učinka dostavila Zaključak¹⁰³ kojim prihvata i Uredu za reviziju dostavlja komentare na Nacrt izvještaja FMF-a, PU FBiH i RB FBiH.¹⁰⁴ Uzimajući u obzir da su FMF, PU FBiH i RB FBiH komentare dostavili neposredno Uredu za reviziju, spomenuti Zaključak Vlade FBiH nije zasebno elaboriran, te se u nastavku daje osrvt na pojedinačne komentare ovih institucija.

U očitovanju na Nacrt izvještaja revizije učinka¹⁰⁵ koje je dostavio FMF dati su komentari za dijelove Izvještaja koji su se odnosili na pojedine nalaze¹⁰⁶ i preporuke. U Izvještaj su inkorporirani određeni komentari koji su se odnosili na planiranje mjera,¹⁰⁷ te realizaciju mjera „održavanje stabilnosti pojedinih isplata“ i „uspostava Garancijskog fonda“.

U nastavku se navode informacije o komentarima koji nisu mogli biti prihvaćeni i inkorporirani u Izvještaj:

- Komentar FMF-a u kojem se navodi da su, u slučaju Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, principi ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti bili zadovoljeni nije mogao biti prihvaćen prevashodno iz razloga jer provedena revizija nije ispitivala ekonomičnost, dok su u pogledu efikasnosti i efektivnosti u poglavljiju 3. Izvještaja utvrđena odstupanja u ispunjenju ovih principa. Također, nije se mogao prihvati ni argument da je pri dodjeli sredstava u okviru subvencioniranja doprinosa bio zadovoljen „princip pravičnosti i jednake podjele“ s obzirom na to da ispitivanje pravičnosti nije predmet revizije učinka. Vezano za princip „jednake“ podjele u nalazima revizije jasno je prepoznato da su u nedostatku dovoljno detaljno razrađenih kriterija na jednak način vrednovani svi poslovni subjekti koji su imali pad prometa veći od 20% ne vodeći računa o potrebama najugroženijih privrednih subjekata.
- Komentar u kojem je navedeno da su se u Nacrtu izvještaja trebali uzeti u obzir uvjeti i kratkoća vremena pripreme i slanja Zakona u proceduru, te da nije realno ocjenjivati postupke u iznimnoj situaciji u odnosu na standardne procedure i postupke donošenja zakona, nije mogao biti prihvaćen. U Nacrtu izvještaja navedeno je da, uzimajući u obzir svrhu donošenja Zakona, uobičajene prakse izrade i donošenja zakona ne mogu biti mjerilo efikasnosti, pa shodno tome standardni postupci i procedure nisu ni korišteni kao kriteriji revizije. Također, važno je istaći da komentari koji su se odnosili na nedovoljno precizno definisane ciljeve pojedinačnih mjera nisu iziskivali izmjene u Izvještaju. U nalazima Izvještaja ukazano je na to da je, nezavisno od okolnosti definiranja mjera, raznovrsnosti i vrste mjera, važno imati jasno definisane ciljeve svake pojedinačne mjere. U vezi s komentarom FMF-a da su „kreirane mjere odraz ekonomске intervencije ad-hoc mjerama usmjerenim na ostvarivanje kratkoročnih parcijalnih ciljeva, a ne na jačanje ekonomskog i socijalnog razvoja i na ostvarivanje dugoročnih razvojnih ciljeva“ konstatovano je da su i kratkoročni ciljevi trebali biti jasno definisani.
- Komentar u kojem je navedeno da je revizijom trebala biti obuhvaćena Uredba o interventnim mjerama¹⁰⁸ za koju je utrošen dio sredstva osiguran za implementaciju Zakona o ublažavanju

¹⁰³ Zaključak Vlade FBiH, V. broj 805/2021 od 18. 5. 2021. godine

¹⁰⁴ Akti Vlade FBiH broj 03-33-654/2021 od 18. 5. 2021. godine i 03-33-654/2021 od 19. 5. 2021. godine

¹⁰⁵ Akt FMF broj: 02-11-3-7-3857/21 od 11. 5. 2021. godine

¹⁰⁶ Komentari su dati na nalaze koji se odnose na nedostatak jasnih i mjerljivih ciljeva i netransparentno planiranje utroška, nejasno definisane odgovornosti i način realizacije mjera, osiguranje informacija o realizaciji mjera, realizaciju finansijskih sredstava planiranih za implementaciju Zakona, realizaciju mjere „uspostava Garancijskog fonda“.

¹⁰⁷ Dodatna pojašnjenja FMF-a inkorporirana su dijelu nalaza koji se odnosio na ciljeve mjera i indikatore učinka, te način realizacije mjera.

¹⁰⁸ Uredba o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19 („Službene novine FBiH“ broj 74/20).

negativnih ekonomskih posljedica nije prihvaćen s obzirom na predmet i obim revizije utvrđen u poglavlju 1.3. Izvještaja. Važno je napomenuti da je u toku predstudijskih istraživanja Ured za reviziju uputio Vladi FBiH zahtjev za dostavu podataka o svim donesenim mjerama za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije u 2020. godini. Međutim, Uredu za reviziju nisu dostavljeni traženi podaci, uz obrazloženje da je realizacija mjera još uvijek bila u toku.¹⁰⁹ Shodno navedenom, predmet revizije fokusiran je na mjere utvrđene Zakonom s obzirom na to da je njihova realizacija u periodu planiranja glavne studije revizije bila okončana. Važno je naglasiti da je u Izvještaju navedeno da je predmetna Uredba donesena krajem 2020. godine, kada su već nastupile značajne ekonomске posljedice pandemije. S tim u vezi, u Izvještaju je ukazano na značaj Zakona kao prvog, pa samim tim i izuzetno značajnog odgovora na ekonomске posljedice pandemije.

- Komentar koji se odnosio na to da se preporuke date u vezi s izdavanjem garancija Garancijskog fonda ne odnose na Federalno ministarstvo finansija nije iziskivao izmjene u tekstu Izvještaja s obzirom na to da su preporuke date Vladi FBiH, koja usvaja kreditno – garantne programe i u čijem sastavu su ministarstva zadužena za izradu prijedloga spomenutih programa.

U komentarima PU FBiH¹¹⁰ nije iskazano neslaganje sa Nacrtom izvještaja revizije učinka. Dostavljene su dodatne informacije u vezi s aktivnostima PU FBiH preduzetim na realizaciji Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, kao i dodatni podaci o realizaciji mjera „obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode“, „ukidanje obaveze plaćanja akontacije poreza na dobit“ i „ukidanje obaveze plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti“. Dostavljene informacije i podaci inkorporirani su u poglavlje 3. i Priloge Izvještaja.

Nadležni iz RB FBiH dostavili su komentare na Nacrt izvještaja¹¹¹ u kojima su date primjedbe i obrazloženja za dijelove Nacrta izvještaja koji se odnose na pravni okvir relevantan za oblast revizije, nalaze¹¹² i date preporuke. Argumentovani komentari koji su se odnosili na uspostavu Garancijskog fonda, provedbena akta i transparentnost informacija o realizaciji inkorporirani su u Izvještaj.

U nastavku se navode informacije o komentarima koji nisu prihvaćeni:

- Komentar u kojem je sugerisano da se u Rezimeu Izvještaja naglasi svaka od donesenih mjera iz Zakona nije mogao biti uvažen s obzirom na to da se, shodno utvrđenoj metodologiji revizije učinka, rezime fokusira samo na najvažnija pitanja u izvještaju. Detaljne informacije o pojedinačnim mjerama i aktivnostima institucija obuhvaćenih revizijom date su u poglavlju 3. Izvještaja.
- Komentar u kojem je navedeno da je Garancijski fond formalno-pravno uspostavljen donošenjem Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom¹¹³ nije mogao biti prihvaćen s obzirom na to da je, shodno članu 13. Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, Garancijski fond uspostavljen ovim Zakonom, te da spomenuta Uredba propisuje način finansiranja, održavanja i upravljanja Garancijskim fondom, ograničenja i uslove izdavanja garancija, kao i druge pojedinosti od značaja za funkcionisanje Fonda.
- Komentar u kojem je navedeno da je u Izvještaju konstatovano da mjera „uspostava Garancijskog fonda“ nije adekvatna, mjerljiva, transparentna, sveobuhvatna, jasna, da nisu utvrđene nadležnosti i način provođenja, da ne koristi privredi, da je nepovoljna i da je pojedini privredni subjekti nisu mogli koristiti, nije prihvaćen s obzirom na to da u predmetnom Izvještaju revizije učinka ove konstatacije nisu ni navedene. U poglavlju 3. Izvještaja detaljno su prezentirani utvrđeni nalazi

¹⁰⁹ Zaključku V. broj 1647/2020 od 3. 12. 2020. godine

¹¹⁰ Akt PU FBiH 13/08-30-12-767-1/2021 od 12. 5. 2021. godine i ispravka od 19. 5. 2021. godine

¹¹¹ Akt RB FBiH broj: 4479-III/21 od 12. 5. 2021. godine

¹¹² Komentari na nalaze dati su u vezi s uspostavom Garancijskog fonda, donošenjem akata za provedbu Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom, izdavanjem garancija Garancijskog fonda, transparentnosti informacija o realizaciji ove mjeri.

¹¹³ Službene novine FBiH“, broj 44/20 od 3. 7. 2020. godine

revizije, te su u Tabeli 7. za svaku od pojedinačnih mjera, pa tako i za mjeru uspostava Garancijskog fonda, data odstupanja od glavnih kriterija revizije.

- Komentar koji se odnosio na blagovremenost donošenja Procedure za podnošenje i dokumentovanje zahtjeva za izdavanje garancija nije prihvaćen s obzirom na to da je ponovnim pregledom prezentirane dokumentacije utvrđeno da ovaj akt nije donesen u roku koji je propisan članom 28. Uredbe o načinu finansiranja i upravljanja Garancijskim fondom. U poglavlju 3. Izvještaja dodani su razlozi kašnjenja koje je RB FBiH navela.
- Komentar koji se odnosio na podatke o broju i iznosu izdatih garancija zaključno sa 31. 12. 2020. godine, navedene u poglavlju 3.2.4. Izvještaja, nije prihvaćen s obzirom na to da u dostavljenom komentaru nisu navedeni jasni argumenti, niti je dostavljena dodatna dokumentacija koja dokazuje da je broj i iznos izdatih garancija do kraja 2020. godine bio drugačiji. Važno je napomenuti da je ovaj dio Izvještaja sačinjen na osnovu podataka koje je u toku revizije dostavila RB FBiH i koji su navedeni u Prilogu 6. Izvještaja.
- Komentari u kojima su izneseni navodi o neslaganju pojedinih preporuka sa utvrđenim nalazima nisu prihvaćeni s obzirom na to da su u predmetnom Izvještaju revizije učinka date preporuke usmjerene na otklanjanje identifikovanih uzroka neefikasnosti u svim fazama upravljanja mjerama za smanjenje negativnih ekonomskih posljedica pandemije. Shodno navedenom, u poglavlju 5.1. data je preporuka „Definisati jasne i mjerljive ciljeve pojedinačnih mjera, rokove realizacije i indikatore učinka“, dok je u poglavlju 5.3. data preporuka „Pravovremeno osigurati podatke o ostvarenim rezultatima i efektima pojedinačnih mjera u odnosu na postavljene indikatore učinka“.

4. ZAKLJUČCI

Generalni zaključak revizije je da mjere iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nisu efikasno planirane, donesene i realizovane, niti je osigurano odgovarajuće praćenje provedbe mjera i ostvarenih efekata. Mjere iz Zakona, koje su predstavljale prvi odgovor nadležnih institucija na nastalu krizu, nisu dovoljno ublažile posljedice koje je pandemija COVID-19 ostavila na privredu.

Uvažavajući činjenicu da je Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica donesen u vanrednim okolnostima, važno je akcentirati da je upravo u periodu krize povećan rizik za neadekvatno i neodgovorno upravljanje javnim resursima. Cijeneći svrhu i značaj mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica, neophodno je uložiti dodatne napore kako bi se unaprijedila efikasnost djelovanja na saniranju posljedica pandemije COVID-19.

Na osnovu provedene revizije i utvrđenih nalaza, izvedeni su sljedeći zaključci:

4.1. Mjere iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nisu efikasno planirane

Iako je blagovremeno donošenje adekvatno planiranih mjer za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije od izuzetne važnosti, nadležne institucije su kasnile s donošenjem prvih značajnijih mjer pomoći privredi. Zbog neblagovremenog donošenja i neadekvatnog planiranja potrebnih mjer, nije se uspio spriječiti značajan gubitak radnih mesta i umanjiti obim ekonomskih posljedica pandemije.

Nedostatak odgovarajućih analiza stanja, nedovoljno uvažavanje primjedbi socioekonomskih partnera i izostanak koordinacije s nižim nivoima vlasti imalo je za posljedicu da mjere nisu bile usmjerene na potrebe privrednih subjekata koji su bili najviše pogodjeni pandemijom. Izostanak jasnih i mjerljivih ciljeva pojedinačnih mjer i indikatora učinka, nejasno propisane obaveze i odgovornosti za realizaciju pojedinih mjer onemogućile su adekvatno praćenje i ocjenu učinkovitosti pojedinačnih mjer.

4.2. Nije osigurana efikasna realizacija mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica

Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica nije realizovan u skladu s planiranim finansijskim sredstvima. Nizak stepen realizacije planiranih sredstava posljedica je neadekvatnog planiranja, ali i neefikasnosti u implementaciji Zakona. Kasnilo se s donošenjem provedbenih akata, a realizacija pojedinih mjer otpočela je nekoliko mjeseci nakon donošenja Zakona.

Izostale su blagovremene aktivnosti institucija u toku realizacije Zakona kako bi se mjerama pružila adekvatnija pomoć privrednim subjektima koji su imali zabranu rada. Nisu osigurane informacije o obimu realizacije svih pojedinačnih mjer iz Zakona, a informacije koje su dostupne ukazuju na to da mjere nisu bile efikasno realizovane i adekvatno ciljane.

Garancijski fond, uspostavljen kao jedna od ključnih mjer podrške privredi, nije ostvario očekivani učinak u pojedinim kreditno – garantnim programima, s obzirom na to da subjekti, koji čine okosnicu privrede i koje je pandemija najteže pogodila nisu bili dovoljno obuhvaćeni ovom mjerom.

4.3. Nije osigurano odgovarajuće praćenje i transparentno izvještavanje o realizaciji mjera i ostvarenim efektima

Vlada FBiH i institucije koje su provele mjeru nisu osigurale sveobuhvatno praćenje realizacije pojedinačnih mjer predviđenih Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, niti je izvršena evaluacija efekata Zakona. Nedostatak kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja o realizaciji i uticaju Zakona na ekonomске posljedice pandemije COVID-19 onemogućava institucije da ranija iskustva iskoriste za poboljšanje planiranja i realizacije mjer usmjerenih na smanjenje negativnih ekonomskih posljedica pandemije u narednom periodu.

Iako je transparentnost informacija o aktivnostima javnog sektora neizostavna pretpostavka za jačanje povjerenja građana, nadležne institucije nisu osigurale dostupne i sveobuhvatne informacije kako bi šira javnost imala uvid u realizaciju mjer, utrošena sredstva i ostvarene efekte.

5. PREPORUKE

U skladu s nalazima i zaključcima provedene revizije, Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine daje preporuke koje mogu unaprijediti dizajniranje i realizaciju budućih mjera za smanjenje negativnih ekonomskih posljedica izazvanih pandemijom.

Preporuke za Vladu FBiH

5.1. Preporuke za efikasnije planiranje mjera

- *Ekonomске mjere pomoći privredi i potrebna sredstva za njihovu realizaciju planirati na osnovu utvrđenih analiza stanja i provedenih konsultacija sa socioekonomskim akterima, kako bi se osiguralo da su mjere ciljane prema potrebama privrednih subjekata.*
- *Definisati jasne i mjerljive ciljeve pojedinačnih mjera, rokove realizacije i indikatore učinka mjera.*
- *Imenovati institucije odgovorne za realizaciju pojedinačnih mjera i precizno propisati njihove odgovornosti i obaveze da redovno i blagovremeno prate i izvještavaju o realizaciji svake pojedinačne mjerne.*

5.2. Preporuke za efikasniju realizaciju mjera

- *Blagovremeno donijeti provedbene akte potrebne za realizaciju mjera.*
- *Osigurati redovan monitoring realizacije mjera kako bi provedba mjera bila u skladu s utvrđenom dinamikom i planiranim sredstvima.*
- *Na osnovu informacija o realizaciji mjera pravovremeno prilagođavati mjerne potrebama najugroženijih privrednih subjekata.*

5.3. Preporuke za efikasnije praćenje i transparentno izvještavanje o realizaciji mjera

- *Pravovremeno osigurati podatke o ostvarenim rezultatima i efektima pojedinačnih mjera u odnosu na postavljene indikatore učinka.*
- *Javno objavljivati podatke o realizaciji pojedinačnih mjera, planiranim i utrošenim sredstvima i ostvarenim efektima.*

5.4. Preporuke u vezi s izdavanjem garancija Garancijskog fonda

- *Izvršiti analizu potreba privrednih subjekata i raspoloživih sredstava kako bi se osigurale pretpostavke za planiranje odgovarajućih kreditno-garantnih programa.*
- *Preispitati uzroke niske iskorištenosti Garancijskog fonda u pojedinim kreditno-garantnim programima i osigurati učinkovitiju podršku za grane privrede koje su nedovoljno koristile ovaj fond.*

Rukovoditeljica Sektora za reviziju učinka

Tim za reviziju

Aida Đozić

Ajsela Tanković, voditeljica tima

Selma Herco, članica tima

P R I L O Z I

PRILOG 1. Upitnici revizije učinka (glavna studija)**UPITNIK ZA VLADU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

- 1. Koja institucija/stručno tijelo je izradila Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica?**
- 2. Da li su u proces izrade Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica bili uključeni najznačajniji socio-ekonomski akteri?**

DA

NE

Ukoliko je odgovor DA, molimo navedite socio-ekonomске aktere koji su učestvovali u izradi Zakona:

Ukoliko je odgovor NE, molimo da obrazložite razloge zbog kojih socio-ekonomski akteri nisu bili uključeni u izradu Zakona:

- 3. Da li je izrada Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica koordinirana sa kantonalnim vladama?**

DA

NE

Ukoliko je odgovor DA, molimo obrazložite na koji način je izrada Zakona koordinirana sa kantonalnim vladama:

Ukoliko je odgovor NE, molimo da obrazložite razloge zbog izrade Zakona nije koordinirana sa kantonalnim vladama:

- 4. Molimo da u nastavku za svaku od mjera predviđenih Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica navedete instituciju/e koja je bila zadužena za realizaciju mjere i informacije o planiranim i utrošenim sredstvima, te izvorima sredstava, za mjere koje su iziskivale utrošak finansijskih sredstava:**

Red. br.	Mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica	Institucija/e odgovorna za realizaciju mjere	Planirana sredstava za realizaciju mjere	Utrošena sredstva za realizaciju mjere	Izvor sredstava utrošenih za realizaciju mjere
1.	Subvencioniranje doprinosa za obavezna osiguranja				
2.	Obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode				
3.	Ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dobit				
4.	Ukidanje obaveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti				
5.	Prekid obračuna zateznih kamata na zakašnjela plaćanja u dužničko-povjerilačkim odnosima				

6.	Prekid prinudne naplate				
7.	Održavanje stabilnosti pojedinih isplata				
8.	Odgoda primjene propisa za vrijeme trajanja stanja nesreće u FBiH				
9.	Uspostava Garancijskog fonda				

Ukoliko za neke od mjera nije određena institucija odgovorna za realizaciju, molimo da obrazložite razloge zbog kojih to nije određeno:

5. Da li je i kojim aktom detaljnije propisan način provođenja utvrđenih mjera?

Potrebno je u prilogu odgovara na Upitnik dostaviti akt/akte kojima je detaljnije propisan način provođenja mjera.

6. Da li su institucije zadužene za realizaciju mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica imale obavezu dostaviti Vladi FBiH informaciju o realizaciji mjera i utrošku sredstava?

DA NE

Ukoliko je odgovor DA, molimo navedite kojim aktom je utvrđena obaveza izvještavanja o realizaciji mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica i utrošku sredstava i dostavite izvještaje o realizaciji mjera koje su sačinile odgovorne institucije:

Ukoliko je odgovor NE, molimo da obrazložite razloge zbog kojih nije utvrđena obaveza da institucije zadužene za realizaciju mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica dostavljaju Vladi FBiH informacije o realizaciji mjera i utrošku sredstava:

7. Da li je izvršena analiza efekata Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica?

DA NE

Ukoliko je odgovor DA, molimo da dostavite izvršenu analizu.

Ukoliko je odgovor NE, molimo da obrazložite razloge zbog kojih nije vršena analiza ostvarenih efekata:

UPITNIK ZA POREZNU UPRAVU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

1. Da li je Porezna uprava FBiH bila uključena u izradu Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica?

DA NE

Ukoliko je odgovor DA, molimo da obrazložite da li su Vaši stavovi i sugestije uključeni u tekst Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica:

Ukoliko je odgovor NE, molimo da obrazložite razloge zbog kojih Porezna uprava nije bila uključena u izradu Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica:

2. Molimo da navedete mjere iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica u čijoj realizaciji je učestvovala Porezna uprava:

3. Da li je i kojim aktom detaljnije propisan način provođenja mjera iz Zakona za koje je bila nadležna Porezna uprava?

U prilogu Upitnika dostaviti akte kojima je detaljnije propisan način provođenja mjera i praćenje realizacije.

4. Molimo da opišete način realizacije mjera koje je realizovala Porezna uprava:
 5. Molimo da u narednu tabelu unesete podatke o planiranim i utrošenim sredstvima za pojedinačne mjere koje su iziskivale utrošak finansijskih sredstava, a za čiju realizaciju je bila nadležna Porezna uprava:

Red. br.	Mjera	Planirana sredstva za realizaciju mjere	Utrošena sredstva za realizaciju mjere	Izvor sredstava
1.				
2.				

- #### **6. Molimo popunite naredne tabele:**

Red. br.	Mjera	Broj poslovnih subjekata koji su podnijeli zahtjev za korištenje mjere	Broj poslovnih subjekata kojima je odobreno korištenje mjere
1.			
2.			
3.			

Red. br.	Mjera „Subvencioniranje doprinosa za obavezna zdravstvena osiguranja“	Podaci Uprave FBiH
	Broj zaposlenih osoba za koje je realizovano subvencioniranje doprinosa za obavezna zdravstvena osiguranja	

7. Da li je Porezna uprava dostavila Vladi FBiH informaciju o realizaciji mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica za koje je bila zadužena?

DA NE

Ukoliko je odgovor DA, molimo da u prilogu odgovorenog Upitnika dostavite predmetnu informaciju:

Ukoliko je odgovor NE, molimo da obrazložite razloge zbog kojih Vladi FBiH nije dostavljena informacija o realizaciji mjera iz Zakona:

8. Na koji način je Porezna uprava informisala javnost o realizaciji mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica za koje je bila zadužena?
 9. Da li je Porezna uprava analizirala efekte mjera iz Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica za čiju realizaciju je bila zadužena?

DA NE

Ukoliko je odgovor DA, molimo da obrazložite i kvantificirate rezultate ostvarene realizacijom ovih mjera:

U prilogu odgovorenog Upitnika potrebno je dostaviti analizu/dokumentaciju koja prikazuje ostvarene rezultate.

Ukoliko je odgovor NE, molimo da obrazložite razloge zbog kojih nije vršena analiza efekata ostvarenih mjera:

UPIITNIK ZA RAZVOJNU BANKU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

- 1. Da li su okončane sve aktivnosti vezane za uspostavljanje Garancijskog fonda koje su propisane Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica?**
- 2. Koje su nadležnosti i obaveze Razvojne banke u vezi s funkcionisanjem Garancijskog fonda?**

U prilogu Upitnika dostaviti akt kojim je detaljnije uređeno upravljanje Garancijskim fondom, te način funkcionisanja?

- 3. Molimo da date odgovore na sljedeća pitanja:**

- a) Broj zaprimljenih zahtjeva za izdavanje garancija Garantnog fonda zaključno sa 31. 12. 2020. godine: _____
- b) Broj odobrenih zahtjeva i ukupna vrijednost izdatih garancija zaključno sa 31. 12. 2020. godine: _____

- 4. Da li Razvojna banka dostavlja Vladi FBiH izvještaje o upravljanju Garancijskim fondom?**

DA

NE

Molimo da u prilogu odgovorenog Upitnika dostavite izvještaje o upravljanju Garancijskim fondom.

PRILOG 2. Pregled 20 poslovnih subjekata kojima su odobreni najveći iznosi subvencija za april 2020. godine

R. br.	Naziv	Ukupan iznos subvencije
1.	BINGO d.o.o. EXPORT-IMPORT TUZLA	1.535.081,63
2.	Arcelor Mittal Zenica, društvo sa ograničenom odgovornošću	577.336,43
3.	KONZUM trgovina na veliko i malo d.o.o. Sarajevo	431.048,25
4.	PRIVREDNO DRUŠTVO „IGMAN“ d.d. KONJIC	302.659,21
5.	PREMIER WORLD SPORT d.o.o. Čitluk	241.720,04
6.	GLOBAL ISPAT KOKSNA INDUSTRIJA d.o.o. ZA PROIZVODNNU KOKSA, HEMIJSKIH PROIZVODA I ENERGIJE	239.576,57
7.	OLIP-BOSNA d.o.o. za proizvodnju i promet Travnik	213.822,03
8.	VIOLETA d.o.o. za proizvodnju i trgovinu GRUDE	173.560,57
9.	Društvo za dizajn, razvoj, proizvodnju i promet "PREVENT VISOKO" d.o.o. Visoko	156.017,61
10.	FORTITUDO Društvo sa ograničenom odgovornošću Travnik	155.754,61
11.	Centrotrans-Eurolines d.d. Sarajevo	145.698,14
12.	UNIS-"GINEX" D.D. PRIVRED. DRUŠTVO ZA PROIZ. I PROMET HEMIKAL. PRIPALNIH INIC. SREDST.	143.905,75
13.	SINKRO Društvo za trgovinu i usluge d.o.o. Sarajevo	136.024,58
14.	PREVENT GORAŽDE D.O.O. GORAŽDE	133.893,87
15.	FORMULA D.O.O. POSUŠJE	131.636,29
16.	HOLDINA Društvo sa ograničenom odgovornošću za posredništvo, vanjsku i unutrašnju trgovinu krutim, tekućim i plinovitim gorivima Sarajevo	129.066,26
17.	BOXMARK Leather d.o.o. za proizvodnju i preradu kože Lukavac	127.898,20
18.	ENERGOPETROL d.d. SARAJEVO	126.865,42
19.	FEAL d.o.o. za preradu aluminija ŠIROKI BRIJEG	119.731,65
20.	ADK Društvo ograničene odgovornosti Novi Travnik	107.244,30

Spisak svih odobrenih subvencija za april 2020. godine dostupan je na internet-stranici Porezne uprave FBiH

PRILOG 3. Pregled 20 poslovnih subjekata kojima su odobreni najveći iznosi subvencija za maj 2020. godine

R/br.	Naziv	Ukupan iznos subvencije
1.	Arcelor Mittal Zenica, društvo sa ograničenom odgovornošću	576.365,52
2.	GLOBAL ISPAT KOKSNA INDUSTRIJA d.o.o. ZA PROIZVODNJU KOKSA, HEMIJSKIH PROIZVODA I ENERGIJE	238.456,18
3.	PREMIER WORLD SPORT d.o.o. Čitluk	234.465,64
4.	OLIP-BOSNA d.o.o. za proizvodnju i promet Travnik	217.105,99
5.	Proizvodnja, promet i usluge "ALMA-RAS" d.o.o. Olov	196.057,26
6.	Privredno društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnju prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, spoljnu trgovinu i trgovinu na veliko i malo "Klas" d.d. Sarajevo	192.110,16
7.	Bosnalijek, farmaceutska i hemijska industrija, dioničko društvo	173.185,67
8.	FORTITUDO Društvo sa ograničenom odgovornošću Travnik	154.595,98
9.	Društvo za dizajn, razvoj, proizvodnju i promet "PREVENT VISOKO" d.o.o. Visoko	147.481,32
10.	Centrotrans-Eurolines d.d. Sarajevo	144.675,60
11.	PREVENT GORAŽDE D.O.O. GORAŽDE	142.017,16
12.	SINKRO Društvo za trgovinu i usluge d.o.o. Sarajevo	130.940,78
13.	FORMULA D.O.O. POSUŠJE	130.196,28
14.	SISECAM SODA LUKAVAC d.o.o. DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU LAKE I TEŠKE (GUSTE) SODE I DRUGIH PROIZVODA NA BAZI SODE LUKAVAC	125.585,15
15.	HOLDINA Društvo sa ograničenom odgovornošću za posredništvo, vanjsku i unutrašnju trgovinu krutim, tekućim i plinovitim gorivima Sarajevo	125.363,20
16.	ENERGOPETROL d.d. SARAJEVO	123.607,39
17.	FEAL d.o.o. za preradu aluminija ŠIROKI BRIJEG	119.486,80
18.	DDC Multilingual Services, društvo za obradu i unos podataka d.o.o. Sarajevo	114.074,56
19.	BOXMARK Leather d.o.o. za proizvodnju i preradu kože Lukavac	109.345,80
20.	ADK Društvo ograničene odgovornosti Novi Travnik	106.509,75

Spisak svih odobrenih subvencija za april 2020. godine dostupan je na internet-stranici Porezne uprave FBiH

PRILOG 4. Pregled 20 poslovnih subjekata kojima su odobreni najveći iznosi subvencija za juni 2020. godine

R/br.	Naziv	Ukupan iznos subvencije
1.	Arcelor Mittal Zenica, društvo sa ograničenom odgovornošću	573.880,53
2.	GLOBAL ISPAT KOKSNA INDUSTRIJA d.o.o. ZA PROIZVODNJU KOKSA, HEMIJSKIH PROIZVODA I ENERGIJE	237.633,99
3.	OLIP-BOSNA d.o.o. za proizvodnju i promet Travnik	205.386,77
4.	SPORT PLUS društvo s ograničenom odgovornošću za igre na sreću	168.579,17
5.	FORTITUDO Društvo sa ograničenom odgovornošću Travnik	154.072,05
6.	PREVENT GORAŽDE D.O.O. GORAŽDE	139.935,45
7.	Društvo za dizajn, razvoj, proizvodnju i promet "PREVENT VISOKO" d.o.o. Visoko	138.230,12
8.	Centrotrans-Eurolines d.d. Sarajevo	137.241,77
9.	HOLDINA Društvo sa ograničenom odgovornošću za posredništvo, vanjsku i unutrašnju trgovinu krutim, tekućim i plinovitim gorivima Sarajevo	122.418,41
10.	ENERGOPETROL d.d. SARAJEVO	120.600,19
11.	BOXMARK Leather d.o.o. za proizvodnju i preradu kože Lukavac	108.920,84
12.	Proizvodno uslužno društvo "SARAJ-KOMERC" d.o.o. Gornji Vakuf - Uskoplje	101.857,60
13.	ADK Društvo ograničene odgovornosti Novi Travnik	100.143,65
14.	KOALA PAINTINGS d.o.o. Tešanj	96.477,15
15.	GRAFOTISAK d.o.o. za grafičke usluge i trgovinu GRUDE	96.226,05
16.	Društvo za dizajn, razvoj, proizvodnju i promet "PREVENT ZENICA" d.o.o. Zenica	94.684,50
17.	Društvo za dizajn, razvoj, proizvodnju i promet "PREVENT TRAVNIK" d.o.o. Travnik	87.230,96
18.	Dioničko društvo "STANDARD FURNITURE FACTORY" Sarajevo	86.869,24
19.	Društvo sa ograničenom odgovornošću "GS-TVORNICA MAŠINA TRAVNIK" d.o.o. Travnik	86.378,21
20.	SM3 d.o.o.	80.497,53

Spisak svih odobrenih subvencija za juni 2020. godine dostupan je na internet-stranici Porezne uprave FBiH

PRILOG 5. Podaci o prometu, broju zaposlenih i iznosu isplaćenih subvencija za odabrani uzorak

Pregled je dat za najveće korisnike subvencija i one korisnike kojima su isplaćene subvencije za više mjeseci

Bingo d.o.o. Export – import Tuzla	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	102.404.652,02	6.087	1.535.081,63	96.520.004,77	6.183	0,00	101.065.655,67	6.230	0,00
31. 12. 2020	80.247.864,01	6.349		96.008.575,77	6.327		92.016.497,81	6.358	
Smanjenje/povećanje	-21,64%	262		-0,53%	144		-8,95%	128	
					2,33%			2,05%	

Arcelor Mittal d.o.o. Zenica	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	78.510.721,95	2.429	577.336,43	69.423.006,95	2.442	576.365,52	89.572.477,14	2.452	573.880,53
31. 12. 2020	55.202.563,76	2.366		51.450.962,84	2.362		51.165.992,41	2.354	
Smanjenje/povećanje	-29,69%	-63		-25,89%	-80		-42,88%	-98	
		-2,59%			-3,28%			-4,00%	

Konzum trgovina na veliko i malo d.o.o. Sarajevo	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	30.418.721,68	1.827	431.048,25	30.759.411,17	1.827	0,00	28.499.421,28	1.839	0,00
31. 12. 2020	24.276.000,64	1.791		26.119.835,08	1.664		25.551.671,92	1.726	
Smanjenje/povećanje	-20,19%	-36		-15,08%	-163		-10,34%	-113	
		-1,97%			-8,92%			-6,14%	

Premier World Sport d.o.o. Čitluk	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	52.841.174,81	1.021	302.659,21	34.213.838,13	1.010	234.465,64	31.445.058,60	1.005	0,00
31. 12. 2020	1.157.341,78	1.000		20.769.807,39	1.020		44.016.621,23	1.021	
Smanjenje/povećanje	-97,8%	-21		-39,29%	10		-39,98%	16	
		-2,06%			0,99%			1,59%	

Global Ispat Koksna industrija d.o.o.	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	35.580.950,85	995	239.576,57	33.347.249,36	1.009	238.456,18	28.202.936,79	1.014	237.633,99
31. 12. 2020	17.211.607,19	978		14.059.995,12	973		13.790.606,32	972	
Smanjenje/povećanje	-51,63%	-17		-57,84%	-36		-51,1%	-42	
		-1,71%			-3,57%			-4,14%	

Olip-Bosna d.o.o za proizvodnju i promet Travnik	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	3.587.358,19	1.456	213.822,03	3.298.422,44	1.436	217.105,99	3.092.842,96	1.433	154.072,05
31. 12. 2020	1.186.962,50	1.453		2.491.023,42	1.299		2.293.543,44	1.239	
Smanjenje/povećanje	-66,91%	-3		-24,48%	-137		-25,84%	-194	
		-0,2%			-9,54%			-13,54%	

Izvještaj revizije učinka

Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19

Hifa-petrol društvo za promet naftom i naftnim derivatima d.o.o. Sarajevo	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	22.823.248,18	363	89.194,92	38.086.354,62	365	76.907,16	34.945.513,17	367	79.358,43
31. 12. 2020	17.348.893,22	368		22.453.329,38	337		26.046.831,44	335	
Smanjenje/povećanje	-23,99%	5		-41,05%	-28		-25,46%	-32	
		1,38%			-7,67%			-8,72%	

Boxmark Leather d.o.o. za proizvodnju i preradu kože Lukavac	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	6.650.757,61	734	127.898,20	6.486.102,13	782	109.345,80	4.309.387,89	828	108.920,84
31. 12. 2020	1.345.584,24	716		1.495.171,80	601		3.330.643,72	603	
Smanjenje/povećanje	-79,77%	-18		-76,94%	-181		-22,71%	-225	
		-2,45%			-23,15%			-27,17%	

BOREAS d.o.o. Kreševlo	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	43.653.382,89	378	94.015,63	38.566.419,29	384	90.441,86	43.817.277,71	396	0,00
31. 12. 2020	23.953.673,45	384		29.309.271,19	370		41.221.373,60	370	
Smanjenje/povećanje	-45,12%	6		-24%	-14		-5,02%	-26	
		1,59%			-3,65%			-6,57%	

Izvještaj revizije učinka

Grafotisak d.o.o. za grafičke usluge i trgovinu GRUDE	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	8.927.558,72	380	96.715,75	12.484.725,00	379	96.470,90	12.259.338,37	397	96.226,05
31. 12. 2020	5.599.172,26	395		6.341.097,45	394		7.472.869,85	393	
Smanjenje/povećanje	-37,28%	15		-49,2%	15		-39,04%	-4	
		3,95%			3,96%			-1,01%	

FEAL d.o.o. za preradu aluminija Široki Brijeg	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	18.615.043,81	493	119.731,65	17.440.558,41	500	119.486,80	14.939.579,25	498	0,00
31. 12. 2020	11.498.380,17	490		12.178.800,90	489		12.913.881,43	48	
Smanjenje/povećanje	-38,23%	-3		-30,17%	-17		-13,56%	-450	
		-0,61%			-2,20%			-2,21%	

Sport Plus društvo sa ograničenom odgovornošću za igre na sreću	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencij e	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	13.357.303,72	855	0,00	12.345.526,99	845	67.424,26	11.443.442,75	833	168.579,17
31. 12. 2020	143.524,37	71		4.220.656,39	633		9.019.261,25	723	
Smanjenje/po većanje	-98,93%	-784		-65,81%	-212		-21,18%	-110	
		-91,70%			-25,09%			-13,21%	

Izvještaj revizije učinka

Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19

Dioničko društvo Standard Furniture Factory Sarajevo	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	6.106.081,42	730	50.431,21	5.759.054,09	693	74.226,96	4.037.631,99	650	86.869,24
31. 12. 2020	1.896.310,59	228		2.537.831,06	315		3.051.736,06	380	
Smanjenje/povećanje	-68,94%	-502		-55,93%	-378		-24,41%	-270	
		-68,77%			-54,55%			-41,54%	

Pobjeda-Rudet d.d. za proizvodnju i promet proizvoda za rudarstvo Goražde	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	2.111.702,79	307	0,00	1.813.394,15	306	0,00	2.719.864,44	306	71.539,95
31. 12. 2020	2.472.246,07	298		1.886.346,81	299		1.303.872,70	293	
Smanjenje/povećanje	17,07%	-9		4,02%	-7		-52,06%	-13	
		-2,93%			-2,29%			-4,25%	

Herceg d.o.o za izvođenje završnih radova u građevinarstvu Srebrenik	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	4.463.048,17	384	83.847,65	4.395.641,43	381	83.738,70	3.914.393,37	381	0,00
31. 12. 2020	2.745.088,70	343		3.136.144,02	342		4.419.168,37	339	
Smanjenje/povećanje	-38,49%	-41		-28,65%	-39		12,9%	-42	
		-10,68%			-10,24%			-11,02%	

Izvještaj revizije učinka

Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19

Cimos „TMD automobilска industrija“ d.o.o Gradačac	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	8.762.572,35	504	79.576,25	9.097.752,35	499	79.576,25	8.736.682,44	507	79.576,25
31. 12. 2020	1.000.079,82	472		1.461.586,33	472		5.310.542,19	470	
Smanjenje/povećanje	-88,56%	-32		-83,93%	-27		-39,22%	-37	
		-6,35%		-5,41%			-7,30%		

UNIS „GINEX“ D.D. PRIVRED. DRUŠTVO ZA PROIZ. I PROMET HEMIKAL. PRIPAL. INC. SRDST.	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	2.629.042,09	645	143.905,75	2.511.309,84	633	0,00	4.259.383,20	636	0,00
31. 12. 2020	963.687,09	589		2.099.262,74	588		3.454.342,15	588	
Smanjenje/povećanje	-63,34%	-56		-16,4%	-45		-18,9%	-48	
		-8,68%		-7,11%			-7,55%		

HOLDINA d.o.o. Sarajevo	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	137.437.887,74	546	129.066,26	114.039.682,86	545	125.363,20	104.830.069,54	559	0,00
31. 12. 2020	60.818.354,09	526		68.121.621,87	512		78.105.478,58	500	
Smanjenje/povećanje	-55,75%	-20		-40,27%	-33		-25,49%	-59	
		-3,66%		-6,06%			-10,55%		

Izvještaj revizije učinka

FORTITUDO d.o.o. Travnik	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	1.031.690,30	906	155.754,61	1.092.160,28	908	154.595,98	1.331.799,53	911	76.907,16
31. 12. 2020	527.874,94	909		855.001,79	902		966.798,25	900	
Smanjenje/povećanje	-48,83%	3		-21,71%	-6		-27,40%	-11	
		0,33%		-0,66%			-1,21%		

PREVENT GORAŽDE D.O.O. GORAŽDE	April			Maj			Juni		
	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije	Promet	Broj zaposlenih	Iznos subvencije
31. 12. 2019	1.019.820,09	927	133.893,87	1.080.037,66	910	142.017,16	1.048.296,93	879	139.935,45
31. 12. 2020	685.362,92	755		650.124,44	803		637.282,79	793	
Smanjenje/povećanje	-32,80%	-172		-39,81%	-107		- 39,21%	-86	
		18,55%		-11,76%			-9,78%		

PRILOG 6. Pregled odobrenih garancija Garancijskog fonda na 31. 12. 2020.

Redni broj	Korisnik kredita uz garanciju GF-a	Općina	Kreditno-garantni program	Banka – korisnik garancije	Iznosgarancije/Garancijskog fonda (KM)	Rok važnosti garancije	Iznos odobrenog kredita (KM)	Kamatna stopa (NKS i EKS)	Namjena kreditnih sredstava	Rok (grace period) odobrenog kredita
1.	TMD Group d.o.o. Gradačac	Gradačac	Kreditno-garantni program izvoznike za	Union banka d.d. Sarajevo	1.500.000,00	20. 2. 2026.	3.000.000,00	2,25% 2,36%	Finansiranje obrtnih sredstava	60 mjeseci, (0)

Izvještaj revizije učinka

2.	TMD Group d.o.o. Gradačac	Gradačac	Kreditno-garantni program za izvoznike	Union banka d.d. Sarajevo	1,000,000.00	20. 2. 2026.	2,000,000.00	2,25% 2,36%	Finansiranje obrtnih sredstava	60 mjeseci, (0)
3.	TT KABELI d.o.o. Široki Brijeg	Široki Brijeg	Kreditno-garantni program za izvoznike	Union banka d.d. Sarajevo	1,500,000.00	20. 2. 2026.	3,000,000.00	2,75% 2,83%	Finansiranje obrtnih sredstva	60 mjeseci, (0)
4.	TT KABELI d.o.o. Široki Brijeg	Široki Brijeg	Kreditno-garantni program za izvoznike	Union banka d.d. Sarajevo	1,000,000.00	20. 2. 2024.	2,000,000.00	2,50% 2,60%	Finansiranje obrtnih sredstva	36 mjeseci, (0)
5.	Lignum d.o.o. Mostar	Mostar	Kreditno-garantni program za izvoznike	UniCredit Bank d.d. Mostar	200,000.00	30. 4. 2025.	400,000.00	2,50% 2,69%	Finansiranje obrtnih sredstva	48 mjeseci, (12)
6.	Soldo Mont d.o.o. Posušje	Posušje	Kreditno-garantni program za izvoznike	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	25,000.00	31. 1. 2022.	50,000.00	6,99% 7,75%	Finansiranje obrtnih sredstva	12 mjeseci, (0)
7.	TT KABELI d.o.o. Široki Brijeg	Široki Brijeg	Kreditno-garantni program za izvoznike	Intesa Sanpaolo Banka d.d. Sarajevo	500,000.00	1. 6. 2025.	1,000,000.00	3,00% 3,05%	Finansiranje obrtnih sredstva	48 mjeseci, (0)
8.	MS Wood d.d. Fojnica	Fojnica	Kreditno-garantni program za izvoznike	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	922,500.00	20. 3. 2026.	1,845,000.00	2,80% 2,98%	Finansiranje nabavke stalnih sredstava	60 mjeseci, (0)
9.	Bhcrafts d.o.o. Tuzla	Grad Tuzla	Kreditno-garantni program za mikro, mala i srednja preduzeća	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	25,000.00	31. 12. 2025.	50,000.00	4,00% 4,25%	Finansiranje obrtnih sredstava	60 mjeseci, (18)

Izvještaj revizije učinka

10.	Emerus d.o.o. Široki Brijeg	Široki Brijeg	Kreditno-garantni program izvoznike za	Intesa Sanpaolo Banka d.d. Sarajevo	750,000.00	20. 6. 2024.	1,500,000.00	2,80% 2,95%	Finansiranje obrtnih sredstva	36 mjeseci, (0)
11.	Suton d.o.o. Široki Brijeg	Široki Brijeg	Kreditno-garantni program velika preduzeća za	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	150,000.00	25. 3. 2022.	300,000.00	3,00% 3,15%	Finansiranje obrtnih sredstva	12 mjeseci, (0)
12.	Olimptex d.o.o. Gračanica	Gračanica	Kreditno-garantni program izvoznike za	Intesa Sanpaolo Banka d.d. Sarajevo	75,000.00	15. 12. 2024.	150,000.00	5,00% 5,22%	Finansiranje tekuće likvidnosti	42 mjeseci, (18)
13.	Suton d.o.o. Široki Brijeg	Široki Brijeg	Kreditno-garantni program velika preduzeća za	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	50,000.00	25. 3. 2022.	100,000.00	3,00% 3,24%	Finansiranje obrtnih sredstva	12 mjeseci, (0)
14.	Ans Drive d.o.o. Sarajevo	Iličić Sarajevo	Kreditno-garantni program velika preduzeća za	Union banka d.d. Sarajevo	500,000.00	15. 8. 2021.	1,000,000.00	2,30% 2,78%	Finansiranje obrtnih sredstva	5 mjeseci, (0)
			Kreditno-							

15.	Ans Drive d.o.o. Sarajevo	Iliča Sarajevo	garantni program velika preduzeća	za Union banka d.d. Sarajevo	500,000.00	15. 9. 2021.	1,000,000.00	2,30% 2,71%	Finansiranje obrtnih sredstva	6 mjeseci, (0)
16.	Ans Drive d.o.o. Sarajevo	Iliča Sarajevo	Kreditno-garantni program velika preduzeća	za Union banka d.d. Sarajevo	500,000.00	31. 8. 2021.	1,000,000.00	2,30% 2,74%	Finansiranje obrtnih sredstva	5 mjeseci, (0)
17.	Ans Drive d.o.o. Sarajevo	Iliča Sarajevo	Kreditno-garantni program velika preduzeća	za Union banka d.d. Sarajevo	500,000.00	30. 9. 2021.	1,000,000.00	2,30% 2,68%	Finansiranje obrtnih sredstva	6 mjeseci, (0)
18.	Auto Servis Gumi Cokul - Grude, vl. Domagoj Čolak	Grude	Kreditno garantni program obrtnike ostale samostalne privredne djelatnosti	za UniCredit Bank d.d. Mostar	5,000.00	5. 7. 2022.	10,000.00	4,70% 5,24%	Finansiranje tekuće likvidnosti	12 mjeseci, (0)
19.	Auto Servis Gumi Cokul - Grude, vl. Domagoj Čolak	Grude	Kreditno garantni program obrtnike ostale samostalne privredne djelatnosti	za UniCredit Bank d.d. Mostar	5,000.00	5. 7. 2022.	10,000.00	4,70% 5,69%	Finansiranje obrtnih sredstva	12 mjeseci, (0)

Izvještaj revizije učinka

20.	Praktik d.o.o. Vogošća	Vogošća Sarajevo	Kreditno- garantni program izvoznike za	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	250,000.00	1. 3. 2024.	500,000.00	3,40% 3,54%	Finansiranje obrtnih sredstva	36 mjeseci, (0)
21.	ZAH d.o.o. Bosanska Krupa	Bosanska Krupa	Kreditno- garantni program izvoznike za	UniCredit Bank d.d. Mostar	155,000.00	29. 5. 2024.	310,000.00	2,00% 2,07%	Finansiranje tekuće likvidnosti	36 mjeseci, (0)
Ukupno					10,112,500.00		20,225,000.00			

PRILOG 7. Dodatni podaci Porezne uprave FBiH o realizaciji mjera

Obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode

Prema dostavljenim podacima PU FBiH u inspekcijskim nadzorima obavljenim za period 1. 1. 2020. – 31. 3. 2021. godine iznos neobračunatih kamata je 2.249.467,98 KM. Navedeni podatak obuhvata zatezne kamate na javne prihode za duži period u odnosu na period primjene Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica. Također, iznos se odnosi na neobračunate kamate po izvršenom inspekcijskom nadzoru i ne obuhvata sve privredne subjekte koji nisu uplatili javne prihode u propisanom roku.

Ukidanje obaveze plaćanja akontacije poreza na dobit

Pravo na obustavu akontacija poreza na dobit ostvarilo je 11.895 poreznih obveznika. Od toga je njih 8.235 imalo iznos akontacije veći od 0,00 KM. Njihov konačan iznos poreza na dobit je 169.739.385,98 KM, a ukupan iznos obustavljenih akontacija je 43.409.844,81 KM. Iznos je dobijen na osnovu kalkulacije predatih prijava za obveznike koji su ostvarili pravo na obustavu akontacija.

Ukidanje obaveze plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti

Pravo na obustavu akontacija poreza na dohodak od samostalne djelatnosti ostvarilo je 13.009 poreznih obveznika. Od toga je njih 11.231 imalo iznos akontacije veći od 0,00 KM. Ukupan iznos obustavljenih akontacija je 3.554.439,99 KM. Iznos je dobijen na osnovu kalkulacije predatih prijava za obveznike koji su ostvarili pravo na obustavu akontacija.

Obustava prinudne naplate

Prema evidenciji kantonalnih poreznih ureda i odsjeka za prinudnu naplatu, ukupan dug u prinudnoj naplati (glavnica + kamata, bez troškova prinudne naplate) na 31. 7. 2020. godine iznosio je 2.800.427.262,14 KM, i to za 72.562 porezna obveznika – koji se nalaze u prinudnoj naplati.

Zaključno sa 31. 7. 2020. godine, ukupno 227 poreznih obveznika nije plaćalo rate po zaključenim sporazumima, a s njima nisu raskinuti sporazumi zbog neplaćanja rata. Ukupan iznos neplaćenih obaveza po potpisanim sporazumima o plaćanju duga u ratama u periodu april – juli 2020. godine iznosi 4.527.521,06 KM, a iznosi neplaćenih obaveza po osnovu sporazuma o plaćanju poreznog duga u ratama su:

- Za travanj/april: 1.072.746,66 KM
- Za svibanj/maj: 1.110.654,46 KM
- Za lipanj/juni: 1.168.168,43 KM
- Za srpanj/juli: 1.175.951,51 KM

REFERENCE

- Budžet Federacije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 99/19 i 28/20)
- Odluka o preraspodjeli sredstava iz Budžeta FBiH za 2020. godinu („Službene novine FBiH“, broj 71/20)
- Odluka o preraspodjeli sredstava iz Budžeta FBiH za 2020. godinu („Službene novine FBiH“, broj 93/20)
- Odluka o proglašenju prestanka stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) na području Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 34/20)
- Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) na području Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 21/20)
- Odluka o usvajanju kreditno-garantnog programa za izvoznike („Službene novine Federacije BiH“, broj 65/20)
- Odluka o usvajanju kreditno-garantnog programa za mikro, mala i srednja preduzeća („Službene novine Federacije BiH“, broj 65/20)
- Odluka o usvajanju kreditno-garantnog programa za obrtnike i ostale samostalne privredne djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 65/20)
- Odluka o usvajanju kreditno-garantnog programa za poljoprivrodu i prehrambenu industriju („Službene novine Federacije BiH“, broj 65/20)
- Odluka o usvajanju kreditno-garantnog programa za velika preduzeća („Službene novine Federacije BiH“, broj 65/20)
- Strateški okvir za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini 2018-2022, Reformska agenda za Bosnu i Hercegovinu za period 2015-2018. godine, „Inicijativa Partnerstvo za otvorenu vlast“
- Uredba o načinu finansiranja i upravljanja garancijskim fondom („Službene novine Federacije BiH“, broj 44/20)
- Ustav Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 1/94)
- World Bank Group, (2020), Fighting COVID-19, Europe and Central Asia Economic Update, International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank Washington
- Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave („Službene novine Federacije BiH“, broj 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06, 59/09 i 48/11)
- Zakon o izvršavanju Budžeta FBiH za 2020. godinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 99/19 i 28/20)
- Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 35/05)
- Zakon o Poreznoj upravi Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15)
- Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 37/08)
- Zakon o Vladi Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06)